Doğan Kardeş

Kasım 1962 ★ 125 Kuruş

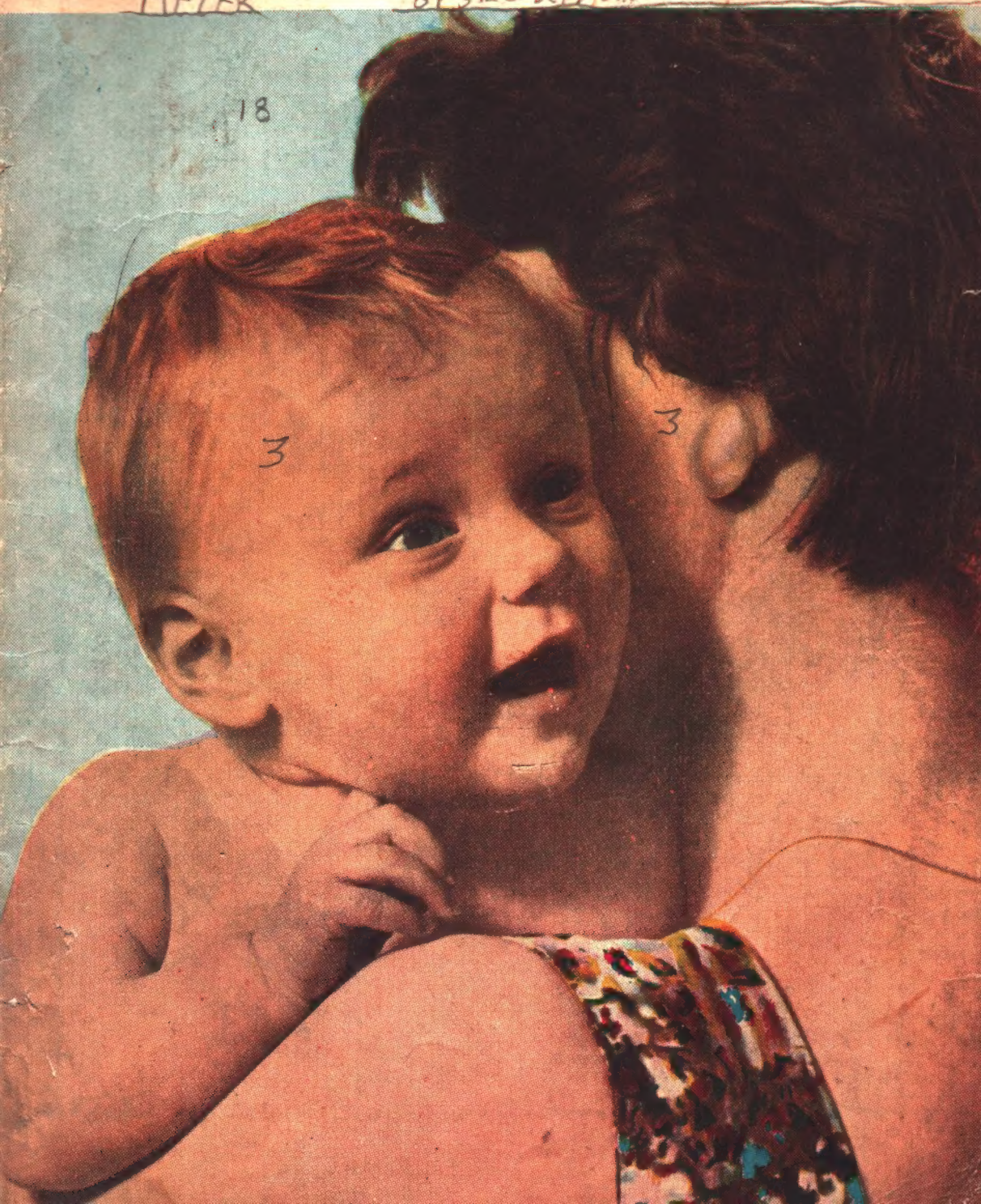

HAYVAN DOSTLARI

Nilgün Aktunç

Hayrünnisa Özüpek

Okan Yalman

Lütfü Ural

Nursal Aktunç

Nihal Bozkaya

İsmail Çiğdem

Sermin Kurban

İsmail Çarıkçı

Selma Bilo

Gülden Akın

Güleren Akın

Güldenen Akın

Gülseren Akın

Zümrüt Ural

Nihat Arda

İnci Başkurt

Melek Aksoy

Ömer Bilik

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 524 - Kasım 1962

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı İşlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

En yaslı günümüz

10 Kasım 1938, ulusça en acı günlerimizden biridir. Çünkü o gün büyük Atamızı kaybetmiştik. Bu acımızı ancak Atatürk'ün izinden yürümekle giderebiliriz. O, hepimizin çalışkan, bilgili ve ileri birer insan olmamızı istiyor, vatanın ancak bu yoldan yükselebileceğine inanıyordu. Atatürk'ün bu inancını gerçekleştirmenin hepimiz için en büyük ulusal ödev olduğunu hatırımızdan çıkarmıyalım.

■

TATİL YARIŞMAMIZI KAZANANLAR

Bu yıl tatil yarışmamıza katılanlar her zamankinden fazlda oldu. Doğan Kardeş, kardeşlerimizin gösterdiği bu ilgiye candan teşekkür eder. İşte yarışmamızı kazananlar:

- **HİKÂYE**
  Zerrin Yaşar, Fahriye Hazer, Ayşe Hâle Buğra, Semra Güngör, M. Şükrü Melek. Mansiyon: Necati Yaşar, Güven Erdoğmuş.
- **ŞİİR**
  Mine Aydın, Selma Karışman, İdil Özerdem, Nevin Yaşar.
- **RESİM**
  Nevbahar Aksoy, Neveser Aksoy, Filiz Başaran, Ayhan Baykal, Doğan Ayiter. Mansiyon: Sezi Bahadınlı.
- **KARİKATÜR**
  Halit Bayramoğlu, Ayşenur Apak, Nedim Başkurt. Mansiyon: Mehmet Binal.

■

DOĞAN KARDEŞ SATRANÇ TURNUVASI

Açtığımız turnuvaya İstanbulda bulunan ve satrancı bilen kardeşlerimiz katılabilecektir. Bu kardeşlerimizin adreslerine ayrı ayrı mektup yollanmıştır.
Bu konuda gerekli bilgileri almak üzere tatil günleri dışında hergün saat 14-17 arası Doğan Kardeş Yazı İşleri Bürosuna başvurulmasını rica ederiz.

Adres : **Yapı ve Kredi Bankası, Kuledibi Şubesi 1. Kat**

■

YENİ ÇIKAN KİTAPLARIMIZ

AZ GİTTİM UZ GİTTİM — Bu kitapta masal babası Eflâtun Cem Güney'in birbirinden güzel 8 masalını bulacak ve bunların tadına doyamıyacaksınız.

ÇOCUKLAR İÇİN GÖRGÜ — Görgülü olmak insana toplum içinde üstünlük sağlar, görgüsüzlük ise insanı gülünç duruma düşürür. İşte bu kitap insanlarla ilişkilerinizde güç duruma düşmemenize yarıyacaktır.

Çocuk edebiyatına ölmez eserler kazandıran:

Louisa May Alcot

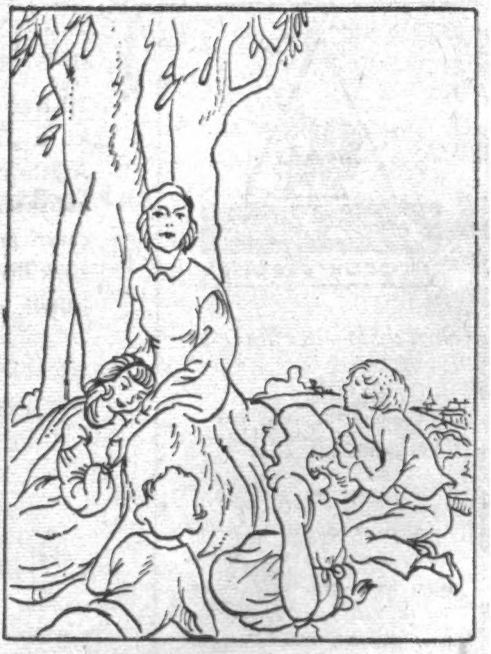

AMERİKA'da Massachussets eyaletine bağlı Concord şehrinde Louisa Alcott adında sıhhatli, gürbüz, neşeli bir kız vardı.

Louisaların evi, yıkık dökük, ve çok fakirse de burada son derece mesut bir aile oturuyordu. Louisa'nın iyi yürekli bir annesi, çocuklarına ve yuvasına düşkün bir babası ve herbiri birer kahkaha kaynağı olan Anna, Beth ve May adlı üç kızkardeşi vardı.

Babası ileri bir öğretmendi

Ailenin malî durumu pek iyi değildi. Baba bir öğretmendi. Fakat çocukların nasıl yetiştirilmesi gerektiğine dair, zamanına göre, bir takım garip fikirleri olduğundan öğrenci bulamıyor bu yüzden de evini geçindirecek kadar para kazanamıyordu. Kızılcık sopasının haylaz çocukları yola getirmede en iyi disiplin aracı olarak herkes tarafından tanındığı günlerde, Louisa'nın babası Bronson bir çocuğa el kaldırmaktansa kendi kendine sopa atmayı tercih ederdi. Üstelik çocukların, kafalarını kitaplarından kaldırmamalarına dikkat edeceği yerde onları alıp gezmelere, denize götürür, yüzmeyi, kürek çekmeyi öğretirdi. Kısacası öğrencilerine içinde yaşadıkları dünyayı tanıtmağa çalışırdı. Bütün bunlar, o devrin eğitim anlayışına taban tabana zıt şeylerdi.

Bronson evde ders verecek öğrenci bulamadığı zaman tarla ve çiftlik işlerinde çalışır, odun keser, bahçe beller, çocuklarını aç bırakmamak için amele gibi en ağır işleri bile yapardı.

Alcott'lar iyiliksever kimselerdi. Ellerine biraz para geçip de sofraları yiyecek bakımından zenginleşince bunu ihtiyacı olan kimselerle paylaşmaktan büyük bir zevk duyarlardı.

Aile ilkin Boston'da oturuyordu. Daha sonra taşındıkları Concord, Bronson Alcott için çok daha uygun bir yer oldu.

Devrin en aydın kişilerini tanıdı

Burada herşeyden önce Ralph Waldo Emerson

Henry Thoreau, Nathaniel Hawthorne gibi aydın kişilerden meydana gelmiş bir çevre edindiler. Bunlar öğretmeni çok seviyorlar ve kendisine çok önem veriyorlardı.

Anne de gece gündüz hem evde hem de dışarda çalışarak ailenin geçimine yardım ediyordu.

Hem en yaramaz
Hem de en çok okuyan

Böylece dört kızkardeş biribirine son derece bağlı bir aile, sıcak bir yuva, fikir bakımından hayli yüksek bir ortamda yetişmişlerdi.

Louisa, güçlü kuvvetli, hareketli, canlı, mavi gözlü, koyu kestane renkli, gür saçlı sevimli bir kızdı. Bir erkek çocuk gibi afacandı. Ağaçlara tırmanmağa, duvarların üstünden atlamağa, erkek çocuklarla oynamağa bayılırdı. Bu yüzden de annesi onu erkek evlât yerine koymuştu.

Hattâ kendisine Jo adını bile takmıştı. Jo bütün hareketliliğine rağmen bir köşeye kıvrılıp sessiz sessiz kitap okumayı da çok severdi. Bazan yanına bir kitap ve bir sürü elma alarak tavan arasına çekilir bütün gün orada tek başına okur, hayaller kurar, düşüncelere dalardı. Bu arada kızkardeşlerinin ağızlarını açık bırakan hikâyeler de uydururdu.

Concord'daki evlerinin ağaçlık kocaman bir bahçesi vardı. Bahçedeki samanlık kızların en çok sevdiği köşeydi. Burası sık sık parlak temsillere sahne olurdu. Louisa ve Anna'nın artistliğe karşı büyük istidatları vardı. Samanlığı ufak çapta bir tiyatro haline sokmuşlardı. Burada Jack ve Fasulya sırığı, Kül Kedisi gibi oyunları komşularından meydana gelmiş bir seyirci topluluğu önünde oynamışlardı.

Concord tam bu neşeli samimî kızlara göre bir yerdi. Çevrelerinde devrin en ünlü yazarları Emerson, Hawthorne ve Thoreau'nun bulunmasının da kişiliklerinin gelişmesi üzerinde büyük bir etkisi olmuştur.

Hareketli, atılgan, ateşli tabiatlı Louisa için sakin, nazik ve aklıselim sahibi filozof büyük bir destekti. Küçük kız, okuduğu şeyler hakkında sık sık onunla konuşmağa, kendisine akıl danışmağa giderdi. Ayrıca Emerson kendisine kütüphanesinde istediği gibi dolaşması ve beğendiği kitabı alıp okuması için izin vermişti.

Sıkılgan bir kimse olan Hawthorne yetişkinler arasına pek katılmaz çocuklarla uğraşmaktan çok hoşlanırdı. Hikâyeleri Louisa ve diğer Concord çocuklarını âdeta büyülerdi.

Henry Thoreau'nun da Alcott ailesinin kızları üzerinde büyük bir etkisi olmuştu. Çocuklar onun yardımıyla sevdikleri tabiat anayı iyice tanımışlardı. Birlikte kuşların dilini, kır çiçeklerinin gizli sırlarını incelerken pek tatlı günler yaşamışlardı.

Thoreau için tabiatın gizli bir dili vardı. Kızlar da kendilerine ormanların şiirini öğreten bu dostlarını çok seviyorlardı.

Hikâyeciliğe çocukluğunda başlamıştı

Louisa büyüyüp uzun

«Ağaçları kesmeden»in Cevabı

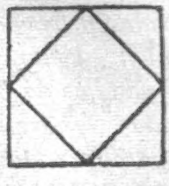

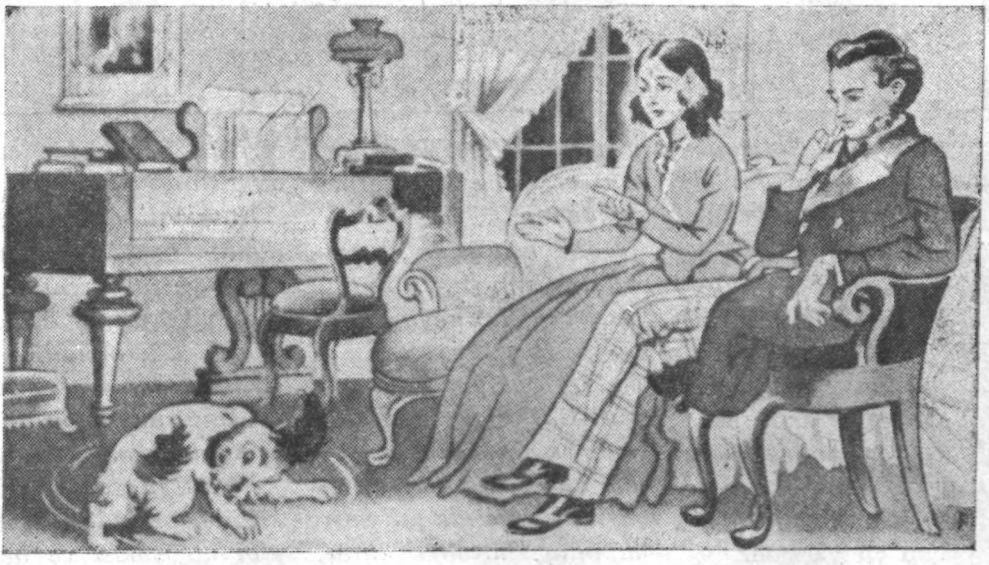

Köpek Kardeş Valsi

Aşağıdaki yazıda son derece önemsiz bir olaydan etkilenerek büyük bir vals besteliyen ünlü bir sanatçıdan sözedilmektedir. Bu büyük sanatçı Frederic Chopin'dir. Mazurka ve polonezleriyle ün salmış olan bu Polonyalı müzik ustasına George Sand adıyla tanınan bir Fransız kadın yazarın köpeği ilham kaynağı olmuştur.

Genç kadının bir kö-

boylu bir genç kız olmuştu. Çevresinde hikâyeciliğiyle ün salmıştı. Ünlü dostlarının önderliğinde giriştiği tabiat incelemeleri, yaratma gücü hayli geniş olan bu kızın hikâye dağarcığını zenginleştirmişti.

Louisa, Emerson ve Hawthorne'nun çocuklarıyla diğer komşu çocuklarını toplayıp kırlara götürür, büyük bir ağacın altına oturarak onlara kendi masallarını anlatırdı.

Çocuklarla beraberken geçirdiği bu tatlı dakikalara karşılık Louisa, annesinin babasının evi geçindirmek için neler yaptıklarını nelere katlandıklarını görerek için için üzülüyordu. Ev işlerini kendi üstüne alarak annesinin yükünü iyice hafifletmişti. Fakat ailenin en çok ihtiyacı olan şey paraydı.

Louisa kendi kendine çok önemli bir karar verdi. Hayata atılacak, para kazanıp ailenin durumunu düzeltecekti. Amacı çok sevdiği anasını babasını rahat ettirmekti.

Bu karara vardıktan sonra da artık huzuru rahatı kalmadı. O günlerde kızlar belirli bir iki mesleğin dışındaki işlerde çalışamazlardı. Bu yüzden de geleceği karanlık ve önü bir sürü engelle doluydu.

Fakat Louisa'yı bunların hiç biri yıldırmadı. İlkin Boston'a gitti. Eski bir evin çatı katında bir oda kiralayıp dergiler, gazeteler için yazılar yazmaya, bir yandan da bir ana okulunda öğretmenlik yapmaya ayrıca dikiş dikmeye, kısacası babası gibi

peği vardı. Bu cana yakın sevimli hayvan aynı zamanda çok da hareketliydi. Bir dakika bile yerinde duramaz farelerin, kedilerin arkasından delice koşar, kovalıyacak hiçbir şey bulamazsa bu defa da kendi kuyruğu etrafında döner, döner dönerdi.

Bir gün genç kadının evine Chopin adlı bir misafir geldi. Onlar konuşurlarken, minik köpek de hanımının ayakları dibinde yatıyordu. Bir süre sonra hayvan birdenbire sıçrayarak kalktı. Artık yatmaktan canı sıkılmıştı. İçinden koşmak geliyordu. Fakat ortalıkta kovalanılacak bir şey göremeyince kuyruğunu yakalamağa karar verdi. O durmadan döndükçe kuyruk da kendisinden kaçıyordu. Köpek hızlandıkça kuyruk da hızlanıyordu. Ne yaparsa yapsın onu yakalamasına imkân yoktu. Fakat hayvan bu işten vazgeçmek niyetinde değildi. Böylece başı dönünceye, yorgunluktan bir tarafa yığılıp kalıncaya kadar çılgıncasına döndü durdu. Düştüğü yerde dinlenirken gözüne tekrar kuyruğu ilişti. Kuyruğun alay ediyormuş gibi bir hali vardı. Âdeta, sahibini yeni bir kovalamacaya davet edercesine iki yana sallanıp duruyordu Az sonra hayvan tekrar doğruldu ve onu yakalamak için yine eskisi gibi delicesine dönmeğe başladı.

Minik köpeğin böyle durmadan dönerek daireler çizmesi hem sahibinin hem de misafirin çok hoşuna gitmişti.

Kadın bir ara Chopin'e dönüp:

— Eğer sizin gibi güzel piyano çalabilseydim ve elimden beste yapmak gelseydi, yaramazın bu fırıldak dansını notasız bırakmazdım, dedi.

Bunun üzerine Chopin, piyanonun başına geçti ve o neşeli kovalamacayı piyano tuşlarında dile getirdi.

Müzik, köpeğin ilkin gittikçe hızlanan sonra da yavaşlıyan dönüşlerini olduğu gibi aksettiriyordu. Hattâ bir ara hayvanın yere yığılıp kalışı bile eserde yer almıştı. Bu sırada müzik bir ara duruyor sonra tekrar hızlanıyordu.

Besteci ellerini tuşlar üzerinden kaldırınca, ev sahibi hanım:

— Bay Chopin, dedi bu bestenize «Bir dakikalık vals» adını verin. Çünkü aşağı yukarı o kadar sürdü.

Fakat besteci bu teklife:

— Hayır, diye itiraz etti ve sözlerini şöyle bitirdi: Bunu bestelememe sevimli köpeğiniz sebep oldu. Onun için bu parçaya müsaadenizle «Minik Köpek Valsi» diyeceğim.

önüne çıkan hiç bir işi çevirmemeğe başladı.

Kendisi için önemli bir tek şey vardı: Ailesine yardım etmek. Bu yüzden de gece gündüz durmadan çalışıyor, kazandığı parayı da içinden en gerekli ihtiyaçları için biraz ayırdıktan sonra, son kuruşuna kadar eve gönderiyordu.

Bu arada Louisa'nın gönderdiği hikâyeler Atlantic Monthly adlı ünlü bir derginin yöneticisinin çok hoşuna gitmiş ve bunları derhal dergide yayınlamıştı. Fakat aradan yıllar geçtiği halde yazar kendisine sürekli bir ün sağlıyacak önemli bir eser veremedi. Yazdıkları ancak geçim kaygusuyla çırpıştırılmış şeyler olmaktan öteye gidemedi.

İlk kitabı kapışıldı

Günün birinde Louisa'nın yazılarını yayınlayanlardan biri kendisine genç kızlar için bir kitap yazmasını teklif etti.

Giriştiği güç iş Louisayı hayli yormuş, yıpratmıştı. Üstelik çocukların ilgisini çekebilecek bir kitap meydana getirebileceğine de güvenemiyordu. Büyük bir yükün altına girmişti.

Ne yapacağını düşünürken aklına Concord'daki mütevazı evlerinde kızkardeşleriyle birlikte geçirdiği tatlı günler geldi. Böylece eski anılarını gözlerinin önünde canlandırarak «Küçük Kadınlar»ı yazmağa başladı. Neşeli, eğlenceli olayların yanında acı, üzüntü sıkıntı içinde geçen kara günler, endişeler de yer alıyordu.

Kitapta fertleri arasın-

da sıkı sevgi bağları bulunan bir aile çevresi içinde, diğer insanlardan hiç bir ayırıcı özelliği olmayan alelâde kızların başından geçenleri, onların günlük yaşantılarını neşe, keder ve hayat savaşlarını anlatıyordu.

Kitap, hem tatlı hem de acı olaylarla doluydu. Gerçeğin ta kendisiydi. Daha satışa çıkar çıkmaz kapışıldı.

Kısa bir süre içinde Louisa hem çok zengin hem de çok meşhur oldu.

Louisa bu kadar ilgiye pek dayanamadı. Dinlenmek için Avrupa'ya gitti fakat bundan sonra da kendisini çocuk romanları yazmaya verdi.

Bu arada, biribirinden güzel bir çok eser meydana getirdi. «Küçük Kadınlar», «Küçük Erkekler», «Jo'nun Çocukları», «Eski Moda Bir Kız», «Açan Gül», «Jack ve Jill», «Sekiz Yeğen» bunların başında gelmektedir.

Birçok güçlüklerle karşılaşmasına, türlü sıkıntılara göğüs germek zorunda kalmasına rağmen Louisa sonunda herkesin erişemiyeceği bir başarıya ulaşmış, çocuk Edebiyatı Dünyasında unutulmaz romanlariyle ölümsüzleşmiştir.

Gülen Oktay

Doğan Kardeş YAYINLARI

Öğretici, meraklı kitaplar :

- Eşyaların Hikâyesi ..... 300 Kuruş
- Işığın Hikâyesi ..... 200 »
- Saatin Hikâyesi ..... 250 »
- Dünyanın Çehresini Değiştiren 12 Adam ..... 1000 »

★

Heyecanlı romanlar :

- Yeşil Mühürlü Mektup ... 200 »
- Pembe Evin Kedisi ..... 200 »
- Jenifer Teyzenin Anahtarları ..... 250 »
- Kırmızı Saçlı Çocuk ..... 500 »

★

Ciltli, hediyelik kitaplar :

- Halime
- Hayvan Hikâyeleri
- Dünyanın Dört Bucağından Dostlar
- Allah Rahatlık Versin
- Wilhelm Tell
- Gökten Üç Elma Düştü
- Binbir Gece Masalları
- Tabiat Ana Anlatıyor
- Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi
- Bufalo Bill.

Bez ciltli, iyi kâğıtlı renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır.
Ödemeli olarak (P. K. 1146 - İstanbul) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Yeni Çıkan Kitaplarımız :

- Leylek Dede ..... 400 Kuruş
- Küçük Lord ..... 400 »
- Gri Şapkalı Adam ..... 300 »
- Yaşanmış Hikâyeler ..... 300 »
- Yazının Hikâyesi ..... 300 »

Dünya Çocuk Günü

Dünya Çocuk Günü, bütün dünyada olduğu gibi bizde de 1 Ekimde kutlanmıştır. Bu münasebetle Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yurdumuzun birçok yerlerinde sergiler açılmış ve broşürler hazırlatılmıştır. Aşağıda bu broşürlerin birinden aldığımız «Çocuk Hakları Beyannamesi»ni dergimize aynen alıyoruz.

Çocuk Hakları Beyannamesi

1. Hiç bir çocuk ırk, renk, cinsiyet, din, dil, siyasi ve diğer kanaatleri, kendisinin veya ailesinin serveti veya mezhebi dolayısiyle tefrike tâbi tutulamaz.
2. Her çocuğun hususi himaye ve ihtimam görmesi, hür ve haysiyetini kırmayacak şartlar altında zihnen, bedenen ve manen gelişmesini temin edecek imkân ve fırsatlar hazırlanması kanunla teminat altına alınacaktır. Bu gaye ile hazırlanacak kanunlarda çocuğun menfaatleri ehemmiyetle gözönünde tutulacaktır.
3. Her çocuk doğduğu andan itibaren isim ve milliyete hak kazanacaktır.
4. Her çocuk içtimaî sigorta ve gerekli tıbbî yardımdan istifadeye doğumdan itibaren hak kazanacaktır.
5. Sakat çocuklar, hususi bakım ve eğitime tâbi tutulacaktır.
6. Her çocuk sevgi ve şefkate muhtaçtır. Cemiyet ve idarî makamlar ailesi olmıyan veya muhtaç çocuklara hususi alâka göstermekle mükelleftir.
7. Her çocuk eğitim görmeye lâyıktır. Eğitim (hiç değilse ilk okul kademesinde) ücretsiz ve mecburi olmalıdır.
8. İçtimaî yardım ve himaye bahsinde çocuk ilk düşünülen olmalıdır.
9. Çocuk ihmal, zulüm ve istismardan korunmalıdır.
10. Çocuk ırkî, dinî ve insanlar arasında tefrik yaratan diğer baskılara maruz kalmaktan korunmalıdır.

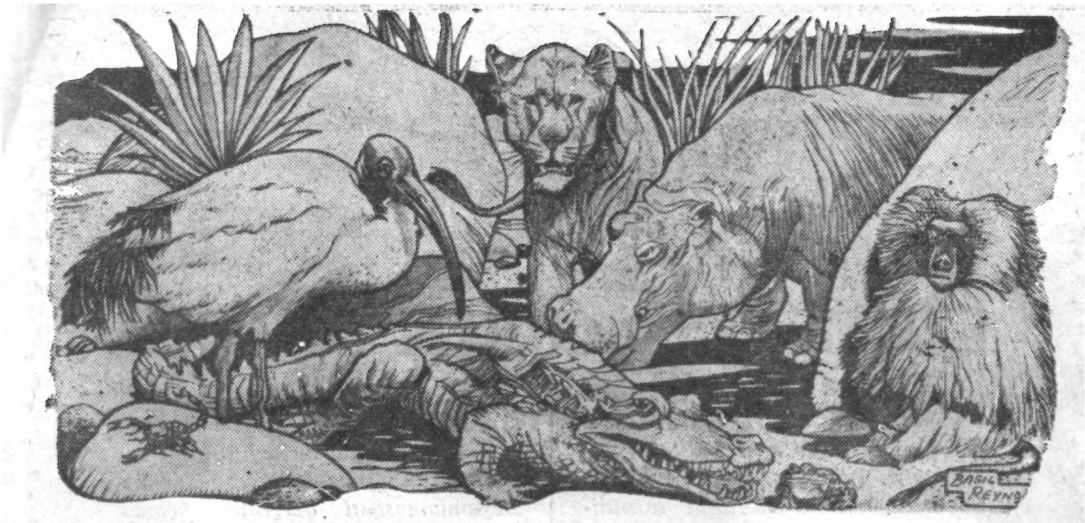

Eski Devirlerde

Kendilerine tapılan kutsal hayvanlar

HEMEN hemen hepimiz hayvanları, özellikle evcil olanları severiz. Fakat biri çıkıp da size bunların eskiden birer tanrı olduklarını söyleseydi hayli şaşırırdınız değil mi?

Tarih belgeleri yüzyıllar boyunca birçok hayvana tanrı gözüyle bakıldığını ortaya koymaktadır. Tarih öncesi devirlerinde, ilkel insanlar, bazı canlıları özellikle akıllı ve kuvvetli olanları kendileriyle bir, hattâ üstün tutmuşlardır. Bunlar kabilelerinin kurucusu atalarının ruhlarının yeryüzüne bu hayvanların kılığına girerek döndüklerine inanmışlardır. Bu yüzden de bu hayvanlar kutsal sayılmışlardır.

ESKİ MISIRLILARDA

Eski Mısırlılar hayvanları kutsal sayma konusunda hayli ileri gitmişlerdi. Tanrıları arasına giren hayvanların sayısı çok kabarıktı. İnek, kedi, timsah, aslan, maymun, su aygırı, balıkçıl, köpek, akrep hattâ kurbağa bunların başında geliyordu. Ölen insanlara yapılan törenler, âyinler onlara da yapılırdı... Arkalarından yas tutulur ve mumyalanırlardı. Bunların kutsal sayılmaları çeşitli sebeplere dayanırdı. Meselâ:

Aklı karalı bir cins balıkçıl kuşunu insanların gözünde tanrılaştıran, onun her yıl Arabistan'dan gelerek Mısır'ı istilâ eden kanatlı yılanlarla savaşıp onları yok ettiği kanısıydı.

Nil deltasının bir kısmında aslanlara tapılır ve

Eksik ciltlerinizi tamamlayın

Dergimizin 1958, 1959, 1960 ve 1961 yıllarına ait 14, 15, 16 ve 17. ciltlerinden az miktarda kalmıştır.

Her cilt 15 liradır.

İsteme adresi: P. K. 1146 - İstanbul

bunlar oğlaklarla beslenirdi. Buna da sebep Mısırlıların aslanı, Aker, adını verdikleri şafak tanrısıyla ilgili görmeleriydi. Kapıları kontrolu altında bulunduran şafak tanrısının Sef ve Dua (dün ve bugün) adlı iki kutsal aslanı vardı. Bunların geçmiş ve şimdiki zaman kapılarında gözcülük ettiklerine inanılırdı.

Eski Mısırlılardan kalma resimlerde timsah kafalı bir adam olarak gösterilen diğer bir tanrının, Sebek'in, bütün timsahlarda var olduğu kanısından dolayı bu hayvanlara el sürülmezdi. Onlar da istedikleri gibi ortalıkta dolaşıp önlerine çıkanı rahatça silip süpürürlerdi. Üstelik tapınaklarda evcilleştirilmiş timsahlar bulundurulur, rahipler bunları kıymetli taşlarla süsleyip bal, şarap ve diğer yiyeceklerle beslerlerdi.

Hayvanlar dünyasında çöpçü diye adlandırabileceğiniz çakallar, eski Mısırlılar arasında ölülerin ruhunu yeraltı dünyasına götüren tanrı Anubis'in yeryüzündeki temsilcileri sayılırlardı... Böyle bir inancın doğmasına da sebep, büyük bir ihtimalle, o devirlerde Mısırlıların mezarlıklar civarında bu hayvanlara pek çok raslamaları olmuştur.

Milâttan bin yıl kadar önce yine Mısırda kedilere büyük bir önem verilmiştir. Bunlara güneş tanrıçası Bast'ın yeryüzündeki temsilcileri gözüyle bakılmıştır. Kazayla da olsa bir kedi öldürmenin cezası ölümdür. Kediler ecelleri gelip öldüklerinde mumyalanırlardı.

Mısırlıların Anubis adlı ve çakal yüzlü tanrılarının heykeli.

ESKİ ROMALILARDA

Hepinizin de bildiği gibi eski Romalılar tanrılarının çokluğuyla tarihte ün salmışlardır. Bunlar arasında hayvanların da bulunması öyle şaşılacak bir şey değildir. İçlerinden Roma'nın kurucusu Romus ve Romulus'u emziren dişi kurtu hepiniz hatırlarsınız. Bu arada, Kapitol tepesinde kafeslerde beslenen kutsal kazlarla ilgili efsaneler de bir hayli ilgi çekicidir. Rivayete göre bu hayvancıklar Galyalıların Romalıları istilâ edeceklerini ilk haber verenler arasındadır. Romalılar harblere giderlerken uğur getirsin diye beralerinde kutsal civcivleri de götürürlerdi.

AMERİKADA

Hem Güney hem de Kuzey Amerika'daki kızılderili kabilelerinin çoğu, kuş, geyik, balık gibi çeşitli hayvanların kutsal Büyük Kartal, Büyük Geyik veya Büyük Balığın emirlerine göre hareket ettiklerine inanırlardı. Bu kutsal şefler emirlerindeki hayvanları insanlara yiyecek ola-

rak yeryüzüne göndermişlerdi. Gösterdikleri bu cömertlik ve iyiliğe karşılık da tanrılığa yükselmişlerdi.

Eski Meksika'da yerliler yarasaya taparlardı. Çünkü onun yeraltı dünyasının tanrısını temsil ettiğine inanıyorlardı. Yarasa bulunan mağaralar kutsal sayılır ve bu ürkek yaratıklar hiç rahatsız edilmezlerdi. Eski Meksika uygarlığından ele geçen kalıntılarda insan vücutlu, yarasa kafalı bir tanrının resimlerine rastlanmıştır.

Jagar denilen Amerikaya mahsus yırtıcı bir hayvana Orta Amerika'daki yerlilerin derin saygıları vardı. Öyle ki, ormanda avlananlar bu vahşi kedilerden birine rastlarlarsa hayvana saldırıp canlarını kurtaracakları yerde oldukları yere diz çöküp korkusuzca ölümlerini beklerlerdi.

Bolivya'da bir kabilede de yine Jagar'a tapılırdı. Üstelik bu hayvanın pençesinden kaçıp canlarını kurtaranlar kabilenin dinî şefi olurdu.

Kurnaz ve kuvvetli olduğundan dolayı Peru sahillerindeki yerliler de köpekbalığını kutsal bir yaratık saymışlardı.

HİNDİSTANDA

Yeryüzünün birçok bölgelerinde, günümüzde bile bazı hayvanlar, dinsel bir anlam taşırlar. Kendilerine saygı gösterilir ve özel muamele yapılır.

Böyle kutsal yerlerin başında Ganj nehri üzerindeki Benares şehri gelir. Burada inekler şehrin sokaklarında istedikleri gibi dolaşabilirler. Çünkü halk arasında bunların atalarının Tanrı Krishnanın kutsal hayvanları olduğu inancı hüküm sürmektedir. Modern Kalküta şehrinde hörgüçlü bir kocabaş hayvan olan Zebüleri sokaklarda, pazarlarda başıboş dolaşırken görmek mümkündür. Hiç kimse bunlara engel olmağa kalkmaz. Sürüler halinde geviş getire getire kaldırımları kaplıyan hayvanların yollarına engel olmamak için yayalar sık sık ana caddeye inerler. Üstelik eskiden beri süregelen bu geleneği polis de desteklemek zorundadır. Bu hayvanlar pazarlarda, sokaklarda satıcı tezgâhlarından canlarının istediği yiyecekleri çekinmeden alıp yerler. Kimse de buna bir şey demez.

Hindistan'daki tapınakların çoğunda hergün yiyecekleri muntazam olarak verilen bir sürü maymun bulunur. Bunlar o tapınağın tanrısının himayesi altında sayıldıklarından kendilerine gereken saygının gösterilmesi lâzımdır.

Beyaz kobra yılanları belki de ender rastlanan hayvanlardan olduklarından bunlar da kutsallığa ulaşmışlardır.

★ **Her Her Doğan Kardeş okuyucusu, bir yeni okuyucu bulursa Doğan Kardeş'in hizmet alanı bir misli genişler.**

★ **Can sıkıntısına karşı en iyi ilâç Doğan Kardeş kitaplarıdır.**

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Atatürk'ü neden bu kadar seviyoruz?

Karagözcük — Babacığım, Atatürk bundan 24 yıl önce Kasım'ın 10'unda ölmüş.

Karagöz — Evet oğlum öyle, o günü andıkça hep ağlamaklı olurum.

Karagözcük — Öğretmenimiz, bugün sınıfta «Atatürk'ü neden bu kadar seviyoruz?» diye sordu.

Karagöz — Siz ne cevap verdiniz bakayım?

Karagözcük — Anlatmakla bitmez babacığım, herkes bir şey söyledi. Meselâ biri «Atatürk, memleketi düşmanlardan kurtardı» dedi.

Karagöz — Öyle, öyle yavrum, hem de ne kurtarış. Dostun, düşmanının parmağı ağzında kaldı. Düşün bir kere 1914'den 1918'e kadar süren I. nci Dünya Harbinde Almanlarla beraber savaşmışız. Almanlar harbi kaybetmiş. Biz de onlarla beraber silâhları bırakmak zorunda kalmışız. O zamanki düşmanlarımız memleketimizi aralarında paylaşmışlar. İstanbul'a düşman askerleri dolmuş. Düşman harb gemileri Boğaziçi'ne yerleşmiş. O zamanki padişah da bütün bu haysiyet kırıcı duruma boyun eğmiş, tacını, tahtını kurtarmak için her şeye eyvallah demiş.

Karagözcük — Yalnız Atatürk kalkmış, Samsun'a gitmiş ve için için isyan eden milletin başına geçerek millî kurtuluş savaşını açmış ve üç yıl binbir yoksulluk ve güçlük içinde çarpışarak bütün düşmanları memleketten kovmuş.

Karagöz — Ya yavrum, sen o yılları yaşamadın da bilmezsin, biz ne sıkıntılar çektik, ne heyecanlar geçirdik. Büyük zafere kavuşunca sevincimizden adetâ çıldıracaktık.

Karagözcük — Öğretmenimiz o günleri o kadar iyi canlandırarak anlattı ki, sanki biz de yaşıyormuşuz gibi olduk. Başka bir arkadaş da babacığım Atatürk'ün düşmanlarla işbirliği yapan padişahı kovup Cumhuriyet'i ilân etmesini anlattı. Bir başkası da, o zaman memleketimizin ne kadar geri olduğunu söyledi. Hemen hiçbir fabrikamız yokmuş, demiryollarımız bugünkünün üçte biri kadarmış. Karayollarımız berbatmış. Hemen hiçbir gemimiz yokmuş, bütün ticaret yabancıların elindeymiş. İşte Atatürk geriliğe karşı büyük bir kalkınma savaşı da açmış.

Karagöz — Bu savaş yavrum hâlâ sürüp gidiyor. Onun açtığı bu yoldan daha hızlı ilerlemek için milletçe daha çok çalışmalıyız.

Karagözcük — Öyle babacığım, öğretmenimiz de «gerilik, bugün artık ayıp...» dedi.

Karagöz — Çok güzel söylemiş... Bunun ayıp olduğunu bilmemek, yan gelip oturmak daha da ayıp.

Karagözcük — Bir kız arkadaşımız da, «Atatürk Türk kadınının haysiyetini kurtardı» dedi.

Karagöz — Bravo o kıza... Milletimizin yarısı kadın. Bir memlekette kadın geri ise, cahil ise o millet nasıl kalkınır? Ya sen, sen ne dedin bakayım?

Karagözcük — Ben de babacığım, «Atatürk arap harfleri yerine yeni harfleri getirdi ve böylelikle okumayı, yazmayı kolaylaştırdı» dedim.

Karagöz — Bir aferin de

(Devamı S. 18 de)

ATATÜRK

Güneş gibi doğdun sen,
Kalbimde sen varsın, sen;
Bir Vatan, bir sen varsın
Kalbimdesin, Atamsın...
Gençliksin, meş'alesin
Türk kalbinde yaşarsın,
Kalbimdesin, Atamsın...
Sevgim kalbimden gelir...

Çiğdem Alptekin

İnsanlık Vazifesi

ALTAN, önden giden arkadaşlarına yetişmek için olanca hızıyla koşarken gözüne kaldırımın kenarında boylu boyunca yatan bir köpek ilişti. Hemen Sevim'le Hasan'a «Durun, biraz bekleyin bu köpeğe bir şey olmuş galiba» diye seslendi.

Sevim adımlarını sıklaştırarak, «Kusura bakma bekliyemiyeceğiz diye cevap verdi.» Arkasından da Hasan, «Evet, geç kaldık zaten» diyerek Sevimi destekledi.

Altan, arkadaşları gözden kayboluncaya kadar arkalarından baktı. Sonra köpeğin yanına çömelip hayvana ne olduğunu anlamağa çalıştı. Köpeğin yaralı olduğu iniltili sesler çıkarmasından belliydi. Sonra çocuk ön ayaklarından birine dokununca hayvan olanca gücüyle ayağını çekerek bağırmıştı. Zavallı yürüyemiyordu da.

Altan sevimli köpeği kucağına aldı. Onu yol ortasında bırakıp sirke gitmeğe bir türlü gönlü razı olmuyordu. Niyeti, hayvanı az ötedeki veteriner amcaya götürüp göstermekti.

Gözü duvardaki sirk afişlerine ilişince boğazına bir şey düğümlenir gibi oldu. Program da hayli zengindi. Palyaçolar, türlü türlü gösteriler yapan atlar, köpekler, filler gözlerinde büyüyordu.

Altan, köpekle oradan oraya dolaşırken sirki kaçıracağını biliyordu. Fakat hayvancağızı acılariyle başbaşa bırakacak kadar katı yürekli de değildi.

Az sonra veteriner amcanın bulunduğu binaya geldiler. Sıra onlara gelinceye kadar da uzunca bir süre beklemeleri gerekti.

Veteriner amca sevimli köpeği muayene ettikten sonra «Ayağı kırılmış, araba mı çiğnedi?» dedi.

Çocuk, «Bilmiyorum» diye cevap verdi. «Benim köpeğim değil kendisine yolda rasladım.»

Veteriner amca: «Şimdi ben onun ayağını sararım, bir şeyciği kalmaz» diyerek çocuğu teselli etti.

Bunun üzerine Altan kızararak, «Tedavi için ne vereceğim» diye sordu. «Yanımda yalnız sirk bileti alacak kadar para var da.» Sonra cebinden parayı çıkarıp masanın üstüne bıraktı. Arkasından da, «Yetmezse üzerini harçlıklarımla öderim efendim» dedi.

Veteriner çocuğa gülümsiyerek: «Bizim tedavi ücreti de tam bu kadar tutuyor. Şimdi sen burada biraz bekle. Beş dakikaya kalmaz biz döneriz» diyerek köpeği kucağına alıp bitişik odaya geçti.

Altan tedavinin bitmesini beklerken sirki aklından çıkarmağa çalışıyordu ama aksilik bu ya hep gözlerinin önünde palyaçolar, cambazlar ve afişlerde çeşit çeşit ilgi çekici şeyler beliriyordu.

Çok geçmeden veteriner amca köpeği Altan'a teslim etti. Altan, köpeği kucağına alır almaz hayvan, çocuğun yüzünü yalamaya başlamıştı bile. Bu manzara karşısında adam gülerek, «Bak» dedi, «Nasıl da kimin kendisine iyilik yaptığını anlayıver-

★ Doğan Kardeş abonesi yılda yalnız 10 liradır ★

di. Sana teşekkür ediyor.»

Altan tekrar köpeği bulduğu yere döndü. Hayvanın görünüşünden bir ev köpeği olduğu besbelliydi. Civardaki kapıları teker teker çalarak sahibini aramağa koyuldu. Fakat hepsi de onu ilk defa gördüklerini söylüyorlardı. Böylece hiçbir şey elde edemiyeceğini anlayınca kaldırım kenarındaki alçak bir bahçe duvarına oturup ne yapması gerektiğini düşünmeğe koyuldu. Tam bu sırada, Hasan'la Sevim çıkageldiler. Sirkten dönüyorlardı. Çocuğu görünce, «A, a sen daha burada mısın» demekten kendilerini alamadılar.

Altan ayağı sarılı köpeği göstererek «Taksi çiğnemiş, Veterinere götürdüm» dedi. Hasan köpeğe şöyle bir baktıktan sonra, «Yazık» dedi. «Büyük bir fırsat kaçırdın. Sirkteki köpeklerin gösterilerini seyredemediğine çok üzüldüm doğrusu.»

Sevim, «Bugün bu gösterilere sirkteki bütün köpekler katıldı» dedi, «Yalnız bir tanesini bulamamışlar. Kaybolmuş galiba».

Bu söz üzerine Hasanın gözleri parladı. Heyecanla, «Sakın bu o köpek olmasın» dedi.

Sevim, «Aman sen de» dedi, «Şuna bir baksana hiç sirk köpeğine benzer tarafı var mı? Yüzüne bakınca insanın güleceği geliyor.»

Altan, başka bir şey söylemedi; iki arkadaş onun yanından ayrılıp yollarına devam ettiler. Fakat çocuğun aklı kayıp sirk köpeğine takılmıştı. «Kimbilir belki de.....»

Kucağında köpek sirkin bulunduğu yere doğru yürümeğe başladı. Giriş kapısının yanında durmuş, gireni çıkanı, parlak renkli süslü afişleri seyrediyordu. Tam bu sırada kalabalığın arasından «Şiş kebap» diye bir ses yükselince köpek hızla ileri fırladı. Fakat kendisini sımsıkı tutan kollardan kurtaramadı. Bu arada Altan dengesini kaybetmişti. Düşmemek için hemen bir direğe tutundu.

Sesin sahibini görebilmek için çocuk, etrafını araştırırken bir palyaço yanına yaklaştı. Köpek ona doğru atılıp duruyordu. Çocuk hayvanı adamın kucağına verdikten sonra Palyaço meraklı meraklı anlatmaya başladı:

«Şiş kepap gösterilerde bana eşlik eder. Bu sabah kendisini kaybettik. O zamandanberi de arayıp duruyoruz. Bir kazaya uğramış olduğunu düşünerek artık bulmaktan ümidimizi kesmiştik.»

Altan köpeğe nerede ve nasıl rasladığını veteriner amcaya götürüşünü sonra nasıl kapı kapı dolaşarak sahibini aradığını uzun uzun anlattı. Palyaço, «Madem ki köpeğimizle bu kadar ilgilendiniz, biz de sizi memnun etmeye çalışmalıyız. Haydi benimle gelin de sizi patrona götüreyim» dedi.

Altan, «Zahmet etmeyin. Ben sadece insanlık vazifemi yaptım. Hayvanlara yardım hepimizin ödevidir. İşte ben de yalnız bunu yerine getirmeğe çalıştım» gibi sözler söylediyse de Palyaço, «Biraz bekleyin» diyerek içeri girdi ve az sonra da elinde bir deste biletle geri döndü. Bunları çocuğa verdikten sonra «Al bakalım» dedi, «Artık hem evdekileri hem de arkadaşlarını sirke davet edebilirsin.»

Çocuk teşekkür ettikten sonra evinin yolunu tuttu. Ertesi gün Şiş kebabın davetlisi olan Altan, seçkin misafirlere ayrılan en ön sırada, arkadaşlariyle birlikte gösterileri seyrediyordu.

Yabancı ülkelerin çocukları

ÇÖLDE HAYAT

FÂZIL *çok kurak, sıcak ve hemen hemen hiç yağmur almıyan bir ülke olan Arabistan yarımadasında yaşar.*

Bu yarımadanın büyük bir kısını kum, çakıl, kaya ve dikenlerle kaplı bir çöldür.

Fâzıl'ın ailesi göçebe araplardandır. Bunlar devamlı olarak bir yerde oturmazlar, koyunları keçileri develeri için ot ve su peşinde, çöllerde durmadan dolaşırlar. Göçebeler bazan göz alabildiğine uzanan kum tepeleri arasında birkaç ağaç ve su bulunan yerlere raslarlar. Çöl ortasındaki bu hayat kaynaklarına vaha denilir.

Fâzıl'ın babası vahadaki kuyudan su çekerek bunun bir kısmını hayvanlara verir bir kısmını da deriden yapılmış tulumlara depo eder. Kullandığı kovalar deve derisinden yapılmıştır.

Burada su çok kıt olduğundan Araplar bir damlasını bile ziyan etmemeğe çalışırlar. Su yalnız içmek içindir.

Arabistan çok sıcak bir memleket olduğundan Fâzıl vücudunu serin tutacak elbiseler giyer. Sırtında bol kollu, yere kadar uzun beyaz bir cübbe; başında, kendisini güneş ışınlarından koruyan mavi bir örtü vardır. Bunu kafasına deve kılından yapılmış bir iple tutturmuştur.

Fâzıl deveye binmesini bilir. Develer çöl şartlarına en uygun hayvanlardır. Kocaman ayaklarıyla kumlar üzerinde kolayca yürürler. Hörgüçleri yağ deposudur. Susuzluğa da hayli dayanıklıdırlar. Depo ettikleri yağı harcıyarak çöllerde günlerce aç susuz dolaşabilirler. Çöllerde deve yük taşımaktan başka işlere de yarar. Eti yenir, derisinden de tulum ve kova yapılır.

Fâzıl'ın babası, develerini yağmacıların elinden

kurtarmak için boyunlarına kendi işaretini damgalar ve geceleyin de kaçmasınlar diye ön ayaklarını bağlar.

Fâzıl'ın bağlı bulunduğu kabilenin reisi son derece kuvvetli ve hızlı giden bir arap atına biner. Göçebe araplar iyi cins at yetiştirmeleriyle övünürler.

Göçebeler çöllerde dolaşırlarken çadırları ve diğer bütün eşyalarını develerin sırtına yüklerler. Çobanlar önden giderek otlakları, su bulunan yerleri araştırırlar. Hayvanları bir süre besleyebilecek bir otlağa rasladıklarında içlerinden biri geri dönerek bunu aşiret reisine bildirir. Sonra da reis hepsini önüne katıp oraya götürür. Bulunan yere geldiklerinde reis herkese çadırlarını nerelere kuracaklarını bildirir.

Böyle bir yer bulununca yükler develerin sırtından indirilir. Fâzıl'ın annesi ve diğer kadınlar çadırları açarlar. Çadır direklerini çakarlar, içeriye rüzgâr, toz toprak girmemesi için de çadırın yan perdelerini

sıkıca kapatırlar.

Bu arada Fâzıl'a da çadırı yere tutturan kazıkları çakmak, ipleri çekmek, yere kilim, halı sermek gibi işler düşer.

Fâzılların çadırı keçi kılından dokunmuştur! Çadır hep arkası rüzgâra karşı gelecek şekilde kurulur. Rüzgâr yön değiştirince kadınlar hemen, kumlar içeri girmesin diye, o tarafı örtüp başka bir yanı açarlar.

Çadırın bir köşesi perdeyle bölünerek mutfak haline getirilir. Kadınlar burada yatıp kalkarlar. Fâzıl'ın salıncaktaki kızkardeşi de bu kısımdadır. Yere tencereler tavalar sıralanmıştır. Ayrıca pirinç, tuz torbaları da göze çarpar. Kadınlar bölmesinin hemen önünde su kovaları ve küçük bir odun yığını bulunur.

Fâzıl bölmenin öte yanında, babası ve kabilenin diğer erkekleriyle birlikte oturur. Bu kısımda da eğerler, semerler, tüfekler göze çarpar.

Çadıra uğrıyan her yabancı, konuk olarak ağırlanır ve kendisine kahve ikram edilir. Misafirlere, düşman kabilelerden bile olsalar, hiç bir zaman kötü muamele edilmez.

Fâzıl'ın annesinin gündüz pek çok işi vardır. Yemek yapmak, çocuklara bakmak, koyun ve develerden kırpılan yünleri eğirmek ona düşer. Büktüğü yünlerle esvaplar örer, çadırları yamar, ayrıca keçileri, develeri sağarak sütlerinden yağ yapar.

Göçebe araplar çok hafif şeyler yerler. Başlıca yiyecekleri deve sütü, peynir ve hurmadır. Ziyafet sofralarında çekirge kızartması, kuzu veya deve

eti de bulunur. Haşlanmış pirinç ve tereyağı da sevdikleri şeylerin başında gelir.

Sofrada herkes yere bağdaş kurup oturur. Ortaya konulan büyük kaplardaki yemeği de elleriyle yerler.

Yazın güneşten bütün otlar sararır. Ara sıra rüzgâr eserse de bunlar sıcak olduğundan etrafı serinletmezler. Üstelik hızları da fazla olduğundan sık sık kum fırtınaları olur, toz bulutları her tarafı kaplar. Bu sırada Fâzıl da uzun elbisesine iyice sarınıp bir köşeye büzülür. Develer de oldukları yere çöküp burun deliklerini kapatırlar.

Fırtına dinince yine de her şey sona ermiş sayılmaz. Çünkü havaya kalkmış kum tanelerinin bir kısmı elbiselerine, ağzına, gözlerine hattâ yiyeceklerine bile dolmuştur.

Yazın çöller dolaşılamıyacak kadar sıcak olduğundan Fâzıl'ın ailesi de çadırını bir vaha civarında kurar.

Burada hayvanları için kolayca su bulabilmektedirler. Vahalarda yaşıyanlar hurma, nar ağaçları yetiştirirler. Ayrıca bu-

rının bitmesini iple çekerler. Sonbahar yağmurlarının başlamasıyla birlikte aile tekrar çölde dolaşmağa çıkar.

Çölün bazı yerlerinde petrol kuyuları açılmıştır. Bir çok kabile reisleri de bu yüzden zengin olmuştur. Petrolden elde ettikleri parayla göz kamaştırıcı saraylar yaptırmışlar, halk için de okullar, hastaneler açmışlardır.

ATATÜRK'Ü NEDEN BU KADAR ÇOK SEVİYORUZ?

(Baştarafı S. 13 de)

sana... «Harf devrimi» denilen bu büyük değişiklik de çok önemli bir adımdı yavrum Şimdi çocuklar altı ayda okumayı yazmayı öğreniyor Eskiden yıllar yılı canımız çıkardı. Bir türlü doğru dürüst okumasını, yazmasını öğrenemezdik Fakat yalnız okumayı öğrenmiş olmak yetmez, okumak da lâzım. Biz çok az okuyan bir milletiz. Bunu da unutmıyalım. Bak sen bile tatilde bir kitabı zar zor sonuna kadar okuyabildin.

Karagözcük — Vakit olmuyor ki, babacığım.

Karagöz — Lâf, insan isteyince her şeye vakit bulur. Okumayan insanın kafası işlemez Demir nasıl işliye işliye parıldarsa, insanın kafası da okuya okuya aydınlanır

Atatürk harf devrimini millet bol bol okusun diye yaptı. Siz Atatürk çocukları onun size verdiği bu kolaylıktan gereği gibi faydalanmıyorsunuz Okul kitapları dışında az kitap okuyorsunuz Ayda en aşağı bir iki kitap okumalısınız ki kafanız işlesin.

Karagözcük — Sana söz veriyorum babacığım, okuyacağım, ayda en aşağı iki kitap okuyacağım.

Karagöz — Aferin sana, gel seni bir alnından öpeyim. İşte şimdi tam bir Atatürk çocuğu oldun.

Ah şu eşekarısı

SONBAHAR geldi, yağmurlar başladı, gene de yazın tadına doyum olmuyor. Hava günlük, güneşlik olmıyagörsün, kendimizi kırlara, bayırlara dar atıyoruz. 29 Ekim tatilinde çoluk çocuk sabahtan Yakacığa gitmeğe karar verdik, bize apartman komşuları da katıldı.

Bu cennet gibi yerde yemekten sonra uyurken bir çocuk ağlaması ile uyandım. 20-25 metre ileride Ayşenin,

— Ay parmağım! diye bağırması karşısında fırlayıp yanına koştum. Biraz sonra annesi babası ve çimler üzerinde top oynıyan arkadaşları da geldiler.

— Ne oldu kızım?

— Elimi bir şey soktu, sızlıyor, canım yanıyor Doktor Amca.

— Parmağını elime aldım, tırnak ucu kızarmış ve şişmeğe başlamış. Parmağı mendilimle sıkı sıkı sardım, böylece zehirin genel dolaşıma karışmasına engel olmağa çalıştım. Anne, baba telâşlandı:

— Sakın yılan sokmasın Doktor Bey?

— Sanmam, bu mevsimde yılanlar yeryüzünde çiçekler arasında dolaşmaz.

— Ya nedir acaba?

— Muhakkak bir böcektir.

— Peki şimdi ne yapacağız!

— Hiç üzülmeyin Hanımefendi, ben pikniğe (kırlara gezmeğe) çıkarken yanımdan ecza çantamı hiç eksik etmem, her çeşit ilâçları getirmeği unutmam, bu işi şimdi düzeltirim dedim ve Ayşe'nin tam tırnağı dibinde bir eşekarısının iğnesini gördüm, hemen çıkardım. Antihistaminik bir pomat sürdüm, sızı ve şişi giderdim, ağızdan da rahat etmesi için bir tablet verdim.

— Teşekkür ederim, Doktor Amca şimdi rahatladım. Eşekarısı iğnesi insanı öldürür mü?

— Böcekler hayvan ırkının %70, %80'ini teşkil ettiklerine göre, bu sokan ısıran varlıkların insana bu kadar sık hücum etmelerine şaşmamak lâzımdır. Tarihte bu konu ile ilgili bazı bilgilere rastlamaktayız. Meselâ Mısır Kıralı Menes'in mezarı üzerindeki hiyeroglifflerden Firavunun milâttan 4600 yıl önce bir eşekarısının ısırmasından öldüğü anlatılmaktadır. Böcekler zehirli, yahut zehirsiz cinsten olabilirler. Tehlikeli olanları ısırdıkları yerlere zehirlerini bıraktıklarından insanlar için ciddî durumlar yaratabilirler. Bugün böyle bir tehlike vaktinde tedbir alınırsa, çabucak bertaraf edilebilir.

— Ya ben, şimdi ne yapacağım?

— Yapılacak olanı ben yaptım, arının iğnesini çıkardım. Arı soktuğu zaman, bazan iğne ve zehir kesesi kopar ve hastanın vücudunda kalır. Kese dakikalarca zehirini akıtmağa devam eder, yüz, göz, dudaklar bütün vücut şişer. Eğer iğne ve kese mümkün olduğu kadar erken çıkarılırsa tehlike ortadan kendiliğinden kalkar. Üstelik sana zehiri yok edecek, tesirini ortadan kaldıracak ilâçlar verdik.

Dr. Kâmran Şenel

Can kurtaran kaya

GÜZ başlangıcında bir gün Selim'in babasının bir arkadaşı onları ziyarete geldi. Bundan sonra bu ziyaretler bir hayli sıklaştı. Selimlerin evi deniz kıyısındaydı. Çocuk her gün sandalını alıp misafir amcaya etrafı tanıtıyordu.

Yine böyle gezintilerin birinde, kıyıdan hayli açılmışlardı. Manzaranın güzelliğine dalmış giderlerken birden göz gözü görmez oldu. Kalın bir sis tabakası denizin üstünü kaplayıverdi. İşin kötüsü kıyı boyunca irili ufaklı kayalar serpilmişti. Açık havada bile buralarda dolaşmak hayli tehlikeliydi. Hele şimdi durum kat kat kötüleşmişti. Çünkü burunlarının ucunu zor görüyorlardı. Selim bir yandan küreklere asılırken bir yandan da yapılması gereken şeyleri Hasan Amcaya tekrarlıyordu: «Kayalara çok dikkat etmeliyiz. Bizim kayık birine çarpıverirse parça parça olur.»

Çocuğun bu sözleri üzerine Hasan Amca, «Öyleyse kürekleri bana ver. Sen de kayığın baş tarafında oturup kayaları gözle. Ona göre durumumuzu düzenliyelim» dedi.

Selimle Hasan amca yer değiştirdiler. Bir süre hiç bir şey olmadan yavaş yavaş yol aldılar. Ama az sonra önlerinde kocaman bir kaya beliriverdi.

Selim, «Dikkat Dikkat! kaya!» diye bağırmağa başladı. «Sol tarafınızda. Tam üstüne gidiyorsunuz.»

Hasan amca olanca gücüyle kayığı sağa doğru çekmeğe çalışıyordu. Bu arada o kadar telâşlanmıştı ki farkında olmadan küreklerden birini iyice suya daldırdı. Ne olduğunu anlıyamadan da kürek elinden kayıverdi. Selim yakalamak için eğildi ama o yetişemeden koca bir dalga gelip onu uzaklaştırdı. Yine de kurtulmuş sayılmazlardı. Kıyı boyunca sis arkasında gizlenmiş daha bir sürü kaya vardı. Tek kürekle daha ilerilere gidemezlerdi. Kayığı akıntıya bıraksalar da olmazdı. Çok geçmeden mutlaka bir kayaya çarparlardı.

Hasan amca, «Durumumuz çok fenalaştı. Ama bütün kabahat benim» diye söylenmeye başladı. Selim bir çıkar yol araştırırken aklına parlak bir fikir geldi. Küreği

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından bir çok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

Hasan amcaya uzatıp, «Kayığı biraz kıpırdatmadan yerinde tutar mısınız», dedi. Baş tarafta bağlı halatın bir ucunu yakalayıp bir ilmek attı. «Şimdi,» dedi, «eğer bunu şu kayaya raslatabilirsem işimiz kolaylaşır. Kayığı bir yere bağlarsak hiç değilse akıntıya kapılmaz.»

Hasan amca, yavaş yavaş; çarpmamağa dikkat ederek sivri kayaya yanaştı Selim ayaklarını iki yana açıp dengesini sağlamlaştırdı. Sonra ipi olanca gücüyle kayaya doğru fırlattı. İlmek kayanın sivri tepesinden geçti ama bir iki dakika sonra halat tekrar suya düştü. Çocuk aceleden ipi iyi düğümliyememişti. Bu defa sıkıca bir ilmek attı. Hasan amca kayığı oynatmamağa çalışırken nişan alıp tekrar fırlattı. Yine hedefini bulmuştu. Hem bu defa çözülmedi de. İkisi nöbetleşe kürekle kayığı idare ettiler. Akıntının etkisiyle kayık kayaya çok yaklaşınca hemen uzaklaştırıyorlardı.

Artık üşümeğe başlamışlardı. Sis elbiselerini nemlendirmişti. Selim iyiden iyiye titriyordu. Durmadan da hapşırıyordu.

Hasan amca bir ara, «Baban bizi aramaya çıkar mı dersin?» diye sordu.

Çocuk, «Ben de ona güveniyorum. Geri dönmediğimizi görünce motora atlayıp bizi araştırmağa başlıyacağını sanıyorum.»

Bir saat kadar, bu sessiz, karanlık, insanı iliklerine kadar titreten beyaz örtünün altında, etraftaki sesleri duyabilmek için nefes almaktan bile çekinerek oturdular. Bir ara Selim, kulak kabartarak, «Bir motor sesi, bir motor sesi» diye sevinçle haykırdı. Pat, pat, pat... Bu, kayalık boyunca yavaş yavaş ilerliyen bir motorun sesiydi. Anlaşılan Selim'in babası onları arıyordu.

Hasan amca, «Ömrümde duyduğum en tatlı ses» diye söylendi. İkisi birlikte olanca güçleriyle bağırmağa koyuldular. Az sonra motorun sesi daha da fazlalaştı. Sonunda sis arasından babasının kocaman motoru ortaya çıkıverdi ve kayığa iyice yanaştı.

Babası motora binmelerine yardım ederken Selim, «İyi ki geldiniz. Soğuktan az daha donacaktık» diyordu.

Hasan amca kürekle kayadan ilmeği çıkardı. İpi Selimin babasının eline verdikten sonra çocuğun yanına oturdu.

Başlarından geçenleri dinledikten sonra Selim'in babası, «Bu kıyı çok tehlikelidir. Bu Havada, tek kürekle burnunuz bile kanamadan kurtulmanız inanılacak şey değil doğrusu!» dedi.

DÜNYA'nın dört bucağından

Kopenhag'daki Oyuncak Kitaplığı :

Dört beş yaşlarında olsanız bile değişiklik hayatın tadı tuzudur. Kopenhag'daki Oyuncak Kitaplığının üyeleri, her çarşamba öğleden sonraları ellerine geçen fırsattan gerektiği gibi faydalanarak yeni yeni oyuncaklar seçerler.

Bu oyuncak kitaplığı da tıpkı okumak için parasız kitap veren kitaplıklar gibidir. Üyelerin (4 - 12 yaşları arasındaki çocuklar) birer kartları vardır. Bununla istedikleri herhangi bir oyuncağı bir haftalığına alabilirler.

Kitaplıktan alındığı gibi oyuncağı tertemiz olarak geri verenlerin kartlarının üzerine bir işaret konulur. Bunların sayısı 20 yi bulunca sahibine istediği bir oyuncak hediye edilir. Üyeler aldıkları oyuncakları kaybeder, bir taraflarını kırar veya kirletirlerse bu defa da kartlarına bunu gösteren bir işaret konulur ve ceza olarak kendilerine bir veya iki hafta oyuncak verilmez.

(Unesco'dan)

★

Tabiî jet motorları

Jet motorlarında kullanılan muharrik kuvvet insanoğlunun yaptığı çok önemli bir keşiftir, ama tabiatta buna benzer bir mekanizma eskiden beri vardı. Ahtapot ve mürekkep balığı suyu emdikten sonra sıkıştırıp, sifon denilen bir boruyla ileri doğru fışkırtır. Bu hareket bir zıt kuvvet meydana getirerek onların hızla geriye doğru gitmesini sağlar. Tabiatta buna daha başka misaller de gösterilebilir. Mayıs böceği ile yusufçuk denilen böcekler yumurtalarını durgun sulara bırakırlar... Bunlardan çıkan yavrulara larva denir. Larvalar suyun içinde avlanmak istedikleri zaman kuyruklarından kuvvetle su fışkırtırlar ve böylece öne doğru hareket ederler.

Hak yerini buldu

EVVEL zaman içinde, bir fırıncı vardı. Bu adamın yeryüzünde en çok değer verdiği, en çok sevdiği şey paraydı.

Daha gece yarısı kalkıp hamur yoğurur, şafak sökünceye kadar da bir hayli ekmek, pasta, börek, çörek pişirirdi. Gündüzün dükkânı, iğne atılsa yere düşmiyecek kadar kalabalık olurdu. Fakat fırıncı yine de kazancının iyi olmadığından dert yanardı.

Fırının bitişiğindeki kulübecikte fakir bir adam otururdu. O da gücünün yettiği kadar çalışırdı ama paraya pek önem vermezdi. Eline geçen birkaç kuruşla yetinen bu adam, hayatta ufak tefek şeylerin de insana büyük mutluluklar verebileceği kanısındaydı. Bazan evinde kuru ekmek bile bulamadığı halde yine de halinden şikâyet etmek aklına gelmezdi. Hiç değilse penceresinden giren rüzgâr, burnuna mis gibi ekmek, pasta, çörek, börek kokuları getiriyordu.

Fırıncı, her sabah daha dükkânını açmadan fırının arkasındaki balkona çıkar, mermer bir masanın başına oturur, kesesini boşaltarak bir gün önce kazandığı paraları saymağa başlardı. Bu iş bir saat kadar sürerdi.

Öte yandan, neşeli komşu, her sabah, fırıncının balkon kapısını açmasını dört gözle beklerdi. Kapı açılır açılmaz da kendi penceresini aralar ve derin derin nefes alarak fırından gelen iştah açıcı kokuları ciğerlerine doldururdu. Aç gözlü fırıncı, ne zaman para yığınının üstünden başını kaldırsa pencerede duran komşusunun fırından etrafa yayılan nefîs kokularla kendinden geçtiğini farkederdi.

Uzun bir süre buna hiç sesini çıkarmadı. Fakat her sabah, komşusunun yüzündeki o sonsuz mutluluğu görmek, fırıncının rahatını kaçırmağa başlamıştı. Aç gözlü adam, çöreklerine, böreklerine kattığı pahalı baharatın kokularından bedava faydalanılmasına içerleyip duruyordu.

Çok geçmeden fırıncı daha fazla dayanamıyacağını anlıyarak, bir gün gidip komşusunun kapısına dayandı ve ondan bunca zamandır doya doya içine çektiği kokuların parasını istedi. Bunun için de epeyce bir para istiyordu.

Neşeli komşu ilkin adamın şaka yaptığını sandı. Fakat fırıncının niyetinin ciddi olduğunu görünce katıla katıla gülmeğe başladı. Çok geçmeden kahkahaları duyanlar, ne olduğunu anlamak için etraflarına toplandılar. Komşular durumu öğrenince fırıncıyı çok ayıpladılar. Her biri bir şey söylemeğe başladı. Fırıncı bu durumdan kurtulmak için dükkânına kaçmak zorunda kaldı.

Az sonra köyde, fırıncının, etrafa yayılan ekmek kokularından bile para kazanmağa kalkıştığını duymayan kalmadı.

Fırıncı artık küplere binmişti. Hem komşusundan istediği parayı koparamamış, hem de herkesin diline düşmüştü.

Ne zaman dükkânından dışarı çıksa, köyün çocukları da peşine düşüyorlardı. Kimisi adamın yanına yaklaşıp derin derin nefes alıyor kimisi de:

— Böyle pahalı şeyler bedava koklanır mı? Haydi parasını ver bakalım, diye alaylı alaylı bağırmağa başlıyorlardı.

Sonra da gülüşerek hep bir ağızdan:

— Ne olur fırıncı amca, bu güzel kokuları bize veresiye ver, diye yalvarmağa başlıyorlardı.

Fırıncı artık bu alaylar yüzünden dışarıya adımını atamaz olmuştu. Bütün bunlara bir son verilmesi gerekiyordu.

Bunun için de, komşusundan

istediği parayı yarıya indirerek teklifini tekrarladı.

Fakat bu defa da hiçbir şey elde edemeyince mahkemeye başvurdu.

Yargıç fırıncıyı dinledikten sonra dâvalarına gelecek hafta bakacağını yalnız dâvalının beraberinde yüz altınla gelmesini söyledi.

Fakir komşu bunu duyunca kolu kanadı kırılıverdi. O günden sonra da artık yüzü gülmez oldu. Sanki dünya başına yıkılmıştı. O nefîs kokuların kendisine çok pahalıya mal olacağını anlıyarak kara kara düşünmeğe başladı.

Bir hafta sonra, ikisi de yargıcın huzuruna çıktılar. Mahkeme salonu tıklım tıklım dolmuştu.

Yargıç fırıncıya, komşusundan niçin dâvacı olduğunu sorunca, adam, fırından etrafa yayılan kokuların yüz altın değerinde olduğundan ve hamurlara kattığı baharatın pahalılığından bahsetti. Ayrıca fakir komşusunun hiçbir emek sarfetmeden ve para vermeden ciğerlerine doldurduğu bu kokuların kendisine kaça mal olduğunu da uzun uzun açıkladı.

Fırıncı sözlerini bitirince, yargıç fakir komşuya sert sert bakarak şunları sordu:

— Her sabah rüzgârın pencerenden bu kadar güzel kokular getirdiği doğru mu?

Fakir adam doğru olduğunu söyleyince bu defa yargıç:

— Peki, bunlar hoşuna mı gidiyor, yoksa seni rahatsız mı ediyor? diye sordu.

Özü sözü doğru adam o kokuların çok hoşuna gittiğini de açıkça söyledi. Fakat az sonra bunları söylediğine çok pişman oldu. Çünkü yargıç içinde yüz altın bulunan keseyi fırıncıya vermesini emretmişti.

Bunu duyan fırıncının sevinçten gözleri parladı. Para kesesini kapmak için ileri atıldığında az kalsın yere kapaklanacaktı. Torbayı iki eliyle sımsıkı kavradı ve hemen dışarı çıkmağa davrandı.

Yargıç:

— Duur! dedi, ilkin şu masanın başına geç. Torbayı boşalt! Altınları teker teker say bakalım!

Açgözlü adam altınları görünce âdeta kendinden geçmişti. Onları teker teker taş masanın üstüne atarak çıkan sesi dinledikten sonra dikkatle sayıyordu. Bu sırada yüzündeki sonsuz mutluluk herkesi şaşırtmıştı. Parayı saydıktan sonra, yargıca dönerek, «Teşekkür ederim, efendim» dedi. «Altınların hem sayısı tamam, hem de içlerinde kalp yok.»

Bunun üzerine yargıç, fırıncıya keseyi komşusuna geri vermesini söyledi. Hem dâvacı, hem de dâvalı şaşırıp kalmışlardı.

Yargıç ayağa kalkarak büyük bir ciddiyetle mahkemenin kararını şöylece bildirdi:

«Fırıncının şikâyetini dinledim. Komşusu da nefis kokuların çok hoşuna gittiğini kabul etti. Adaletin yerine gelmesi için, altınları getirip bunların sesini duyurarak aynı mutluluğu fırıncıya da tattırdım. Böylece ortada kimsenin kimseyi dâva etmesi için sebep kalmadı.»

Fırıncıya dönerek, «Komşunun yaptığın pastaların, çöreklerin kokusundan bedava faydalandığını ileri sürmüştün. Şimdi sen de onun altınlarına dokundun ve tatlı sesleriyle kulaklarını doldurdun. Böylece ödeştiniz, dâvanız da kapandı.»

Hangisi Doğru?

1. **Preveze Zaferi kazanıldığında Osmanlı İmparatorluğunun başında hangi padişah bulunuyordu?**
   Yavuz Sultan Selim - Kanuni Sultan Süleyman - Yıldırım Beyazıt.
2. **Ağza alınan nişastalı besinleri hangi sindirim özsuyu şeker haline çevirir?**
   Pepsin - İnsulin - Pityalin.
3. **Gezegenlerin en büyüğü hangisidir?**
   Jupiter - Saturn - Neptün.
4. **Aşağıdaki araçlardan hangisi egzos gazlariyle ileri doğru itilerek hareket eder?**
   Otomobil - Helikopter - Roket - Buhar makineleri.
5. **Yağmurlu havalarda gök gürültüsünü şimşek çaktıktan bir süre sonra duymamızın sebebi nedir?**
   A — Işığın hızının sesinkinden daha fazla olması.
   B — Işığın yer atmosferinden kırılmadan geçmesi.
   C — Işığın aynı cisim içinde doğru çizgiler boyunca yayılması.

(Cevabı S. 34 de)

Kardeşlerimizden

SINIF GEÇME ARMAĞANI

Sınıf geçme armağanlarım arasında bir de sarı kanaryam vardı. Karnemi babama gösterdikten sonra, babam bana güzel bir kafesin içinde sarı bir kanarya uzattı. Al yavrum, bu senin sınıf geçme armağanın, dedi. Ben de teşekkür ederek aldım ve hemen pencerenin kenarına astık. Ben kuşumu o kadar çok seviyordum ki onun yanından hiç ayrılamıyordum. Bir gün oturmuş Doğan Kardeşi okuyordum. Bir tıkırtı duydum. Bir de baktım ki ne göreyim, sarı bir kedi zavallı kuşcağızı eline geçirmeye çalışıyor. Hemen kediyi kovdum. Küçük kuş korkudan tir tir titriyordu.

Gene bir gün annemle gezmeye gitmiştik. Eve geldiğimizde ben kuşumun yanına gittim zavallı kuşcağız kafesin içinde yerde çırpınıp duruyordu. Ben bu halden çok korktum ve hemen annemi çağırdım. Biraz sonra kuşcağız ölmüştü. Onun kalbimde açtığı yara çok derin oldu. Onu hiç bir zaman unutamıyacağım.

Özge Alpay

★

AĞAÇLAR

İlkbaharda çiçek açarlar,
Yaz gelince meyva saçarlar,
Sonbaharda yaprak dökerler,
Kış gelince dallarını
bükerler.

Cevat Güneş

BİR YER DÜŞÜNÜYORUM

Öyle bir yer düşünüyorum ki
Açsın çiçekler
Uçsun kelebekler
Cıvıldasın kuşlar
Otlasın kuzular
Öyle bir yer düşünüyorum ki
Büyük bir bahçede
Oynasın çocuklar
Güneş girsin eve
Şen yaşasınlar
Öyle bir yer düşünüyorum ki
Yeşersin ağaçlar
Çiçek açsın dallar
Olgunlaşsın elmalar
Geçerken bana
Buyur desinler
Öyle bir yer düşünüyorum ki
Küçücük bir ev
Bir de bahçesi
Gelsin bizlere
Mutluluğun sesi

Ayşe DONTLU

YALNIZ AĞAÇ

Tepede yapayalnız duran ağaç,
Bak bir dalın kurumuş.
Ne o ağlıyor musun?
Yaprakların ıslanmış,
Üzülme ağaç,
Üzülmeyin yapraklar dallar,
Baharda dikeceğim buraya
Arkadaş fidanlar.

Mediha Gezgör

Ana Şefkati

Bir gün bahçede geziniyordum. Kardeşim Nebiye koşa koşa gelip köpeğimiz Bobinin yavruladığını haber verdi. Sevinçle koşup baktım. Yedi tane mini mini yavru annelerinin etrafında yatıyorlardı. Nebiye ile yavrulara isim takmayı düşündük. Sıra ile şu isimleri verdik: Minnoş, Karaburun, Arap, Karabaş, Çomar, Kahraman, Çakal. Bu yavruların en güzeli Karabaş, olanıydı. Siyah, beyaz tüyleri ve koyu lâcivert gözleriyle çok hoş bir görünüşü vardı. Onu kendimize bırakmayı düşündük. Çünkü Bobi artık ihtiyarlamıştı.

Aradan üç hafta geçti. Yavrular biraz büyümüşlerdi. Bahçeye dağılıp koşuyorlar, atlıyorlar, zıplıyorlar bazan da birbirlerine havlıyarak oynuyorlardı. Nebiye ile beraber taslarına su koyuyorduk.

Bir sabah yavruların taslarına su koymaya gittiğim sırada Bobinin yanında biri sarı diğeri kahverengi iki yavru gördüm. Fakat bu yavrular Bobinin yavrularına benzemiyordu. Hemen babamı çağırdım. Babam bunların komşumuz Sabahat ablanın köpeği Aslanın yavruları olduğunu söyledi. Ben de hemen yavruları alıp Sabahat ablaya gittim. Sabahat abla bahçedeydi. Yanına gidip :

— Sabahat abla, Bobi, Aslanın iki yavrusunu alıp eve getirmiş. İşte onları getirdim, dedim. Sabahat abla:

— Sizde kalsınlar. Zaten Aslan öldü. İki yavrusu yetim kalmıştı. Bobi büyütsün, çünkü daha çok küçükler bakıma ihtiyaçları var dedi.

Teşekkür edip yavruları aldım. Bobinin yuvasına koydum. Bobi çok sevindiğini belli etmek ister gibi kuyruğunu sallayıp tatlı tatlı havladı. Herhalde o da yavrulara acımış olacak ki onları bir ana şefkatiyle bağrına bastı.

Semiha Sağlam

Çizen : Süha PEŞİNCİ

★

GÖZBEBEĞİ

Annemin göz bebeklerisin,
Büyürsün, küçülürsün.
Karasın, parlaksın
Görünürüm içinde.

İdil Özerdem

Yazılar

Kolombdan Çok önce
Amerikaya ayak basan

VIKING'ler

Kuzeyin Deniz Akıncıları

Kuzey kavimlerinin geçmiş zaman macera destanlarının birinde «Viking» denilen kuzey deniz akıncılarının Kolomb'dan çok önce Amerika topraklarına girdikleri anlatılır. Arkeoloji araştırmaları bunun doğruluğunu belirtmiştir.

Küçük koloni birkaç yıl içinde büyüdü, refaha erdi.

«Mutlu» Leif gemicilikte ve [illegible] güzel bir delikanlı olmuş.

Bir gün

Baba, 18 yaşımı doldurdum artık. İzin ver gemimi alayım da denize açılıp Norveç'e gideyim. Senin doğduğun yer olan o memleketi görmek isteği öyle içimi yakıyor ki.

Delikanlı kürk dolu bir gemi ile bir ay sonra Norveç'in Trondheim şehrine yanaştı. Kıral Olaf'ın sarayı orada idi.

«Kızıl» Erik'in oğlu Leif, hoş geldin! Burada senin güzel memleketine gitmek isteyenler çoktur

Groenland pek büyük ve çok sağlam iklimli bir memleket. Oraya gidip yerleşmek isteyen cesur insanları babam sevinçle kabul edecektir.

Ben!

Ben de öyle

Ben hazırım!

Sizi sevinçle karşılıyacaklar! Gemilerinizi ve komanyanızı hazırlayın! Sizi oraya ben götüreceğim!

Leif'in memleketine gitmek için onunla birlikte denize açılan Viking «Çektirmeleri» âdeta bir filo olmuştu.

Fakat yolda narin tekneler korkunç bir fırtınaya tutuldular.

Sıkı dur, Hardi! İşte tam burada başı kuzeye çevirmek lâzımdır!

Şuradan denizler bir tekneyi güney-batıya sürüp götürüyor!

Bjarni'nın çektirmesi ama zararı yok! Ben ona yol talimatını verdim, vartayı atlatır, bizimle gene iyi birleşir, gemicidir o.

Birkaç gün sonra da.

Baba, sana burada yerleşecek adamlar getirdim. Bir filo da getirdim ama, bir gemimiz eksildi!..

Belki büsbütün kaybolmuş da değildir!

Hakikaten beş hafta sonra Bjarni de sahile yanaştı.
Rüzgârlar'la buzlar beni pek uzaklara meçhul topraklara sürüp götürdü.
Meçhul ha? Anlat bakalım nasıl yermiş bunlar?
Pek münbit topraklar gibi görünüyor ama doğrusu ben oralardan uzaklaştığıma memnunum.
Nasıl söz bu? Viking soyu yozlaştı mı, yoksa insan meçhul bir yer görür de keşfetmeden geçer mi?
Ben giderim, baba. Bjarni'nin uzaktan gördüğü o zengin toprakları senin adına iyice keşfederim.
«Mutlu» Leif 35 cesur arkadaşı ile keşif seferine hazırlanıyor.
Yüzen serseri buzdağları arasında haftalarca tehlikeli anlar geçirdikten sonra...
Leif nihayet gemisinin başını güney batıya çevirdi!
Bjarni'nin gördüğü yerler burası olamaz. Burada bitkiye benzer bir şey yok, her taraf kupkuru kayalık.
Ama yorgunluğa ve mahrumiyete aldırmadan büyük bir azimle daha ilerilere atıldı.
Kara! Şu tarafta kara!
Leif yemyeşil otlarla kaplı iki burun arasındaki su geçidine sokulmağa karar verdi
Birkaç ağaç devirip bir ev çatalım. Kış erken bastırabilir.
Oh! Hele karaya ayak basabildik. Kuru balık yemekten bıkmış, usanmıştım.
Etrafı keşfetmek için son güzel günlerden faydalanalım. Dört ekip olarak keşif gezisine çıkalım. Yeni ay görününce döner, tekrar kamp yerinde buluşuruz.

Buluşmak için tayin olunan günde.

Bir tek canlıya rastgelmedik.

Ama buralarda bütün Groenland'da bulunandan daha çok ağaç var!

Tyrker nerede? Yalnız o yok ortada. Ne oldu adama?

Kaybolmuştur. Bizden ayrılıp savuşmuş olacak!

VE O AKŞAM

Tyrker nen var? Nerede kaldın?

Adam deli olmuş galiba. Aman, yarabbi!

Hayır deli değil! Sarhoş.

Bi-bi-bilin, bak-bakayım. Ne buldum, ben? Bile-me-mezsiniz. Ü-ü-züm. Ü-ü-züm buldum. H-h-hem o kadar ç-ç-çok ki...

Teklif ediyorum, burânın adı Vindland (*) olsun.

(*) bağlar ülkesi

Ve ertesi gün

Üzümleri toplayıp gemiye dolduralım. Güneşte kuruturuz. Bu pek değerli yük bizi zengin edecektir. Haydi iş başına.

«Kızıl» Erik'le «Mutlu» Leif'in Destanı burada sona eriyor. Kanada tarafında Amerika yolunu keşfeden Vikingler asırlar boyunca oralara sefer etmişlerdir. Sahilden 1500 km. içerilere girdiklerini ispat eden bir taş belge vardır bugün Washington'da.

Birleşik Amerika'da Minnesota eyaletinde Salem şehrinde İsveç asıllı «Olaf» Ohman adında bir çiftçi 1898 yılında...

Asırlık bir ağacı kesip devirmeğe mecbur olmak pek hazin değil mi baba?

Evet öyle ama ne yaparsın, mecburiyet.

Ve bir iş günü sonunda.

Of! ne uzun sürdü!

Şuraya bak, baba! Köklerin arasında yassı bir taş var...

Ve biraz daha sonra...

Bak hele! Ne tuhaf şey. Bunlar eminim ki «RÜN» yazılarıdır. Küçüklüğümde İsveç'te, dedemin bir takviminin üzerinde resimlerini gördüğüm «Rün» yazılı kitabelere ne kadar benziyor bu... Bu kitabe de onlar gibi. «Rün» harfleri ile yazılmış.

Minnesota Üniversitesinde Skandinav dilleri hocası Prof. O. J. Breda taşın üzerindeki yazıyı çözüp okuyabildi.

8 Got ve 22 Norveçli Vindlandın batısında keşif gezisinde gemiden ayrılıp 14 gün yürüdükten sonra yıl 1000.

«Kensington taşı» denilen bu kitabenin zamanının hiç şüphesiz gerçek bir belgesi olduğu birçok bilginler tarafından uzun çalışmalar sonunda kabul edilmiş ve taş Washington milli müzesine konulmuştur.

Amerika'nın Kolombdan 492 yıl önce «Mutlu» Leif ile Viking arkadaşları tarafından keşfedildiğini anlatan SAGA (= DESTAN) in uydurma bir masal değil bir gerçeğin hikâyesi olduğu artık iyice belli olmuştur.

Son

BİRAZ DA TARİH

Yazan :
Enver Naci GÖKŞEN

RECEP Usta, bir sabah, dükkânını açmağa giderken yolda bir arkadaşının, jandarmalar ve cellâtlar arasında, elleri kelepçeli olarak götürüldüğünü gördü, şaşırdı. Arkasından koşarak yanına sokuldu:

— Necati Efendi, hayrola!... Bu ne hal? dedi.

— Asılmağa götürülüyorum; padişahın emri böyle!...

Recep Usta, birdenbire ne diyeceğini bilemedi. Sonra kendisini toparlıyarak arkadaşını teselli edici bir iki söz söylemek istedi:

— Söyliyecek söz bulamıyorum doğrusu!... Şaşırdım kaldım. Elden ne gelir ki!...

Necati Efendi, arkadaşına üzüntü ve acısını belirtecek şeyler söyliyecek yerde hiç oralı olmadı, sanki gezmeğe gidiyormuş gibi :

— Allah beterinden korusun!... dedi.

Bu cevap karşısında Recep Usta, dona kaldı. Doğrusu, asılmağa götürülen bir insandaki bu soğukkanlılığa diyecek yoktu!... Ölümden beteri, daha fenası ne olabilirdi?... Merakını gizliyemiyerek Necati Efendiye :

— Yahu, dedi, bu, ne demek?... İdamdan ötesi var mı, şaka mı ediyorsun?...

— Hayır, doğru söylüyorum.

Necati Efendi, arkadaşına daha bir şeyler söylemek istedi, fakat sözüne devam etmeğe fırsat bulamadı; çünkü arkalarından tozu dumana katarak bir atlı gelip yanlarında durdu; jandarmalara dönerek:

— Durun!... diye bağırdı.

Kafile, birdenbire çivilenmiş gibi yerinde durakaldı; atlı, sözüne devam etti:

— Bu mahkûmu idam etmiyeceksiniz!...

İki arkadaş, bir an sevindiler. Atlı, ölüm cezasının affedildiğini mi müjdeliyecekti yoksa?...

Atlı, bir ara nefes aldıktan sonra!

— Efendimiz (padişah) ferman buyurdular, bu adamı idam etmeyip kazığa vuracaksınız! İşte Efendimizin fermanı!... dedi ve elindeki padişah

Beterin beteri var

emrini jandarmalara doğru uzattı.

Bu sırada, birkaç saniye için umuda kapılan mahkûmun yüzü sapsarı kesildi, boynunu büktü ve başını yerden kaldırarak, ağlamaklı gözlerle kendisine bakan arkadaşına döndü :

— Ben sana, Allah beterinden korusun!... dememiş miydim? İşte görüyorsun ya, asılmaktan beteri de var!...

Bize, daha fenası, daha tehlikelisi bulunamıyacakmış gibi görünen durumlarda söz gelimi söylediğimiz «beterin beteri var!» sözü de böylece bu hikâyeden çıkmıştır...

DENİZCİ KORKUT

Yalnızca Korkut diye anılan bir genç, Türk denizlerinin hepsinde çalışmış bir gemiciydi. Bir gün Hindistan'a gidecek olan bir gemiye tayfa yazıldı. Tanıdıklarından biri, arkadaşını bu isteğinden vaz geçirmeğe, karada yaşaması için kandırmağa çalıştı. Yalnızca Korkut :

— Hiç kendini yorma, dedi, Bana kazadan söz etme!... Karada, denizden fazla tehlike vardır.

Bunun üzerine arkadaşı, Korkut'a sordu :

— Baban neciydi?...

— Gemici...

— Nerede öldü?...

— Denizde, gemileri yandı da...

— Öyleyse sen budalamısın ki ailende bu kadar insan denizde ölmüşken hâlâ uzak ve fırtınalı denizlere gitmekten çekinmiyorsun?...

Kurnaz denizci, korkusuz Korkut :

— Öyleyse şimdi beni dinle!... dedi. Baban nerede öldü?

— Peki, deden nerede öldü?

— O da denizde. Gemiden düşüp boğuldu.

— Ya dedenin dedesi?

— Bir uzak seferde gemileri taşlara çarpıp parçalandığı zaman öldü...

— Elbet karada, rahat döşeğinde!...

— Deden?...

— O da öyle. Yatağında öldü.

— Dedenin dedesi?...

— Oğulları ve torunları gibi yatağında!...

— Öyleyse sen akılsı-

zın biri olmalısın ki atalarının hepsi yatakta can verdikleri halde geceleri yine yatağa giriyorsun!...

«İPE UN SERMEK»

Birisinin, bir işi yapmağa gönlü ve isteği olmadığı, bahaneler aradığı zaman «ipe un seriyor!» deriz. Bir atasözü gibi dilimize girmiş olan ve sık sık kullanılan bu söz de Nasrettin Hoca hikâyelerinden çıkmadır... Şöyle ki:

Hoca'nın, sözüne güvenilemiyen ve aldığı bir şeyi kolay kolay geri vermiyen bir komşusu varmış. Bu adam, bir gün Hoca'ya gelerek, işi bitince hemen getirmek üzere çamaşır ipini istemiş. Hoca, önce ezilip büzülmüş ve ne cevap vereceğini şaşırmış:

— Şey!... Çamaşır ipi mi?... Haaa!... filân demeğe başlamış. Sonra hemen aklına bir bahane gelivermiş:

— Dostum, ipe un serdik, kusura bakma, veremiyeceğim.

Adam, bu söz karşısında duralayıp kalmış:

— Aman Hocam, ipe un serilir mi hiç?

— Neden serilmesin? Pekâlâ da serilir!...

Komşusu, aklına sığdıramadığı bu işin nasıl olabileceğini Hoca'dan sorup durmakta devam etmiş. Bu direnmeye canı sıkılan Hoca, nihayet şu cevabı vermiş:

— Azizim, vermeğe niyetim olmadıktan sonra elbette serilir!... Şimdi anladın mı?...

Enver Naci Gökşen

Kim Biliyor'un Cevapları

1. **(A. A.) harfleri Anadolu Ajansı'nın kısaltılmış şeklidir. Anadolu Ajansı memleketimizde haber alıp verme işleriyle uğraşan bir kurumdur. 6 Nisan 1920 de Ankarada kurulmuştur.**

2. **Roma imparatorlarının birincisi Augustus'dur. Asıl adı Octavius (M.Ö. 63 - M.S. 14) idi. Sezar'ın kızkardeşinin oğluydu. Sezar'ın ölümünden sonra Antonius ve Lepidus'la Üçler idaresini kurdular. Bir süre sonra aralarından Lepidus'u çıkardılar. Antonius memleketin doğu taraflarının idaresini üzerine almıştı. Çok geçmeden Octavius onu da Mısır'da yenerek Roma'ya dönüşünde kendini imparator ilân ettirdi.**

3. **Antoloji yunancadan gelme bir kelime olup «çiçek toplama» anlamına gelmektedir. İlkin, birbiriyle ilgisi olmayan, çeşitli kaynaklardan derlenmiş kısa yunanca şiirlere antoloji adı veriliyordu. Kelime ilk defa M.Ö. 80 yılında bir Suriyelinin yunan şiirlerinden derlemeler yaparak meydana getirdiği kitap için kullanılmıştır. Fakat bu, yeryüzündeki ilk antoloji değildir. Dünyanın en eski antolojisi, Konfuçyus tarafından hazırlandığı söylenen «Şarkı» kitabıdır. Günümüzde bu kelime, seçme parçalardan meydana gelmiş kitaplar için kullanılmaktadır.**

4. **Bu müzik âletini yapmayı ilkin 1711 yılında Bartolomeo Christofori adlı bir Floransalı tasarlamıştır. Christofori, harp adlı sazı geliştirerek böyle bir sonuca varmıştır. Fakat plânını uygulayabilmek imkânını bulamadı. 1750 yılında Silbermann adlı bir Alman ilk piyanoları satışa çıkardı. 1772 de hayli geliştirilerek İngiltere'de yapılmağa başlandı. Asıl adı «piyanoforte» olup sonraları kısaca piyano denmeye başlanmıştır.**

BİLMECE BULMACA...

Soldan sağa :

1 — Bir vilâyetimiz. 2 — Su. 3 — Bir ünlem, İstanbulda bir semt. 4 — Tersi sanat, şiddetli fırtına, rey. 5 — Ayının evi, Uzakdoğuda bir şehit yatağımız. 6 — Büyük, bir içki. 8 — Kuru değil, bir isim. 9 — Onsuz yaşıyamayız. 10 — İstek, bal yapan.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Başına G gelirse bir maymun cinsi. 2 — Bir erkek ismi, bir semt. 4 — Vilâyet, bir nota. 5 — Bir Karadeniz vilâyetimiz. 6 — Asker, matem. 7 — Bir mutfak eşyası, o her şeyimizdir. 8 — Doğuma yardım eder, sonuna «ta» gelirse ne iyi ne fena. 9 — Şarkıda topluluk, bir renk. 10 — Hayvanların yediği.

Hazırlıyan : Hasan Çağlayan

(Çözümü S. 38 de)

★

BİRKAÇ BİLMECE

- Akşama kadar gezer,
  Sabaha kadar ağzını açar.

  Ayakkabı

- Uzun bıyıklı,
  Halka kuyruklu.

  Kedi

- Hayvan soyundu,
  İnsan giyindi.

  Kürk

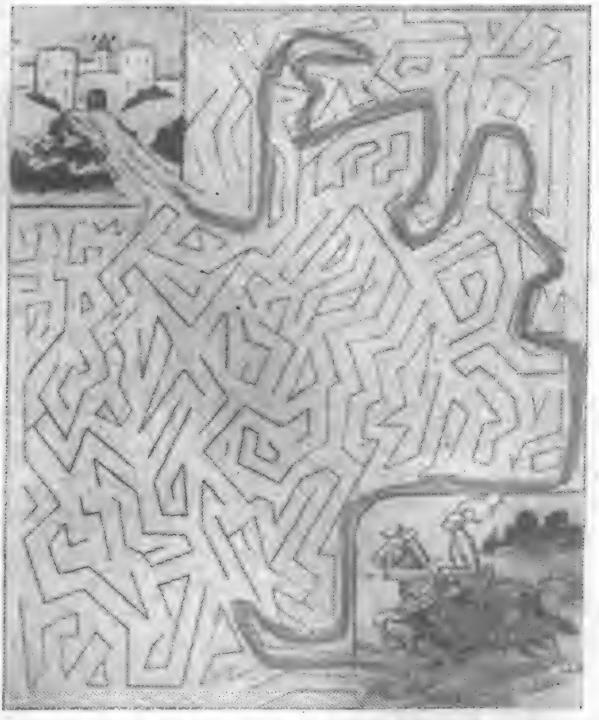

Bu ortaçağ şövalyesi, acele bir haber götürmek için dört nala şatosuna gidiyor. Acaba kendisini şatoya götürecek olan en kısa yol hangisi?

«AĞAÇLARI KESMEDEN»

Bir adam sağda gördüğünüz kare şeklindeki havuzunu iki misline çıkartacak. Fakat bir şartı var, ağaçları kesmemek. Yapmağa çalışın, bakalım. Bulamazsanız 5 inci sayfaya bakın.

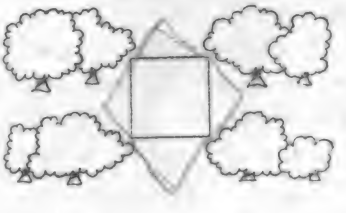

ABONELERİMİZİN DİKKATİNE !

Aralık ayında yani 525 inci sayıda aboneleri bitecek kardeşlerimizin herhangi bir geçikmeyi önlemek için abonelerini şimdiden yenilemelerini hatırlatırız. Abone bedellerini yatırırken abone numaralarını da bildirmeyi sakın unutmayın.

Unutkanlık

CİVARDAKİ kasabalardan birinde oturan Ahmet amcam, bir akşam ansızın bize uğrayıverdi. Kendisinin o ara işleri çok sıkışık olduğundan geleceğini hiç ummuyorduk. Tabiî onu görünce düğün bayram ettik. Amcam herkesle, özellikle çocuklarla çok iyi anlaşırdı. Bu yüzden de büyük küçük hepimiz kendisini çok severdik. Ama ablam Ayşegül, amcama bizden çok daha fazla düşkündü.

Ahmet amcam da Ayşegül'ü çok severdi. Bize her gelişinde eli dolu olurdu. Hele doğum günleri, bayramlar v.s. gibi özel günlerde herkesin gönlünü edecek bir şeyler getirirdi. Özellikle Ayşegül'ün en çok sevdiği, istediği şeyleri bulup çıkarmakta eşsizdi.

Amcamın tek kusuru çok unutkan olmasıydı. Babam sık sık kendisine «Unutma şampiyonu» diye takılırdı. Ama o bizi öylesine eğlendirirdi ki, o evde olduğu zaman vaktin nasıl geçtiğini anlamazdık bile. Unutkanlık huyunu da sevimli amcamızın bir özelliği olarak benimsemiştik.

Ertesi gün Ayşegül'ün doğum günüydü. Amcam sabahleyin erkenden kalkarak bizden ayrıldı. Bu arada ablamın doğum gününün sözünü bile etmedi.

Ablam, amcamın doğum gününü unuttuğunu tahmin ediyordu. Bu yüzden de çok üzülüyordu.

O gün akşam üstü kömürlüğün yanında sek sek oynarken birdenbire tanımadığımız bir sesin «Merhaba» diye bağırdığını duyduk.

Bunun, sesini değiştirip bizi kandırmağa çalışan komşu çocuklarından biri olduğunu sanarak kendisini yakalamak için kömürlüğün arkasına koştuk. Fakat görünürlerde kimsecikler yoktu.

Ayşegül «mutlaka öbür tarafa saklanmıştır» diye fısıldadı. «Sen şu yandan git, ben de bu taraftan araştırayım. Elimizden kurtulamaz nasıl olsa.»

Az sonra kömürlüğün etrafını baştan başa dolaşıp

HANGİSİ DOĞRU'nun CEVAPLARI

1. Kanuni Sultan Süleyman, 2. Pityalin, 3. Jupiter, 4. Roket, 5. Işığın hızının sesinkinden fazla olması.

kapı önünde karşılaştığımızda o da ben de birini yakalamak şöyle dursun kimseye raslamamıştık bile.

Bir de içerisini araştırmak için tam odunluğun kapısını açacaktık ki tekrar «Merhaba» denildiğini duyduk. Az önceki sesti bu. Ayşegül elini kapının tokmağından çekip olanca gücüyle eve doğru koşmağa başladı. Ne olduğunu anlıyamamıştım. Ben de «Ne var? ne oldu?» diye bağırarak peşine düştüm. Fakat mutfak kapısına varıncaya kadar arkasına bile dönüp bakmadı. Nefes nefese kalmıştı. Bir ara durarak «O tanıdıklarımızın birinin sesi değildi. Çok korktum, Çok...» diye söylendi.

Çarçabuk babamı bulup kendisine olanları anlattık. Bizi dinledikten sonra hemen cep fenerini alarak kömürlüğün yolunu tuttu. Arkasından annem, onun arkasından da ikimiz.

Kapıya gelince babam «Kim var orada» diye bağırdı. Fakat en ufak bir çıt bile çıkmadı.

Kapıyı açıp fenerin ışığını kulübenin içinde dolaştırdı. Sonra bize dönerek «bakın» dedi. «Kimsecikler yok. Bu mutlaka size şaka yapmak isteyen komşu çocukları olacak. Boşuna korkmuşsunuz.»

Fakat bizim içimiz pek rahat etmemişti. Çünkü «Merhaba» diyen sesi kesin olarak duymuştuk. Korkumuzdan o gün oyun oynamak için bahçeye çıkamadık.

Babam eve gaz sobası aldığından artık odun kömür almıyorduk. Bu yüzden de kömürlüğü evdeki kırık dökük eşya ile doldurmuştuk. Burada evcilik oynamak çok hoşumuza giderdi. Fakat bu durum karşısında ertesi sabah hiç birimiz oralara yanaşmağa bile cesaret edemedik.

Öğleden sonra Ayşegül'ün en iyi arkadaşı Fatoş geldi. Daha bizi görür görmez sitem etmeğe başladı.

— Nerelerdesiniz? Sabahtanberi bahçenize baktım durdum. Gölgenizi bile görmek kısmet olmadı. Belki size raslarım diye az önce kömürlüğün yanından geçtim. İçerden biri «Merhaba» diye sesleniyormuş gibi geldi. Girip etrafı araştırdım fakat kimsecikleri göremedim.

Bunun üzerine, biz de Fatoş'a dün başımıza gelenleri anlattık. Bizi dinledikten sonra korkuyla gözlerini açarak. «Eğer böyle olduğunu bilseydim içeriye adımımı bile atmazdım. Ya biri beni kolumdan tutuverseydi.»

Annem «Peki, kimsecikler olmadığını söylüyorsun, bu durumda kim seni kolundan tutup yakalıyacaktı?» diyerek Fatoş'a takıldı.

Fatoş, «Ama teyzeciğim içerisi çok karanlıktı. Evet, evet bir ses duyduğuma iyice eminim» diye kendini savundu.

Annem böyle olur olmaz şeylerden korkmamamızı istiyordu. «Siz çocukların da muhayyilesi çok geniş. En ufak bir şeyi alabildiğine büyütüyorsunuz.» diyerek bizi âdeta payladı.

Babam eve gelir gelmez sabahleyin Fatoş'un başına gelenleri kendisine uzun uzun anlattık. Bizi dinledi ama bu defa hiçbir yardımda bulunamıyacağını da söylemekten çekinmedi: «Çocuklar çekilin başımdan» de-

KİM BİLİYOR?

1. **Gazetelerimizde haberlerin başında sık sık rastladığımız (A. A.) ne demektir?**
2. **İlk Roma İmparatoru kimdir?**
3. **Antoloji ne demektir?**
4. **Piyano üzerinde ilk uğraşanlar kimlerdir**

(Cevabı S. 32 de)

- **Doğan Kardeş dergisine abone olursan, yılda beş lira tasarruf etmiş olursun. Bu beş lira ile de kitaplığına yeni kitaplar alabilirsin.**
- **Kitaplığınızı her ay bir Doğan Kardeş kitabı ile zenginleştiriniz.**

di. «Bugün çok yoruldum. Artık göze görünmez kişiler peşinde koşacak halim yok.» Ayakkabılarını çıkarıp divanın üstüne uzandı.

O akşam hava kararıktan sonra balkona bile çık-

Ertesi sabah erkenden postacı Ayşegül'e bir mektup getirdi. Bu, Ahmet amcamdandı. Ablam acele acele açıp yüksek sesle okumağa başladı.

«Sevgili Ayşegül, doğum günü hediyen hoşuna gitti mi?»

Ayşegül durarak, «ne hediyesi?» diye bize sordu.

Annem gülerek «hiç olmazsa doğum gününü unutmamış ona şükretsene. Anlaşıldığına göre bu arada hediye göndermediğini unutmuş olacak» dedi. «Mutlaka sana bir şey almayı düşünmüştür sonra da gönderdim sanarak sana bunu yazmıştır. Üzülme yakında hatırlayıp durumu düzeltir.»

Ayşegül ağlamaklı olmuştu. «Kim bilir belki de alıp trende unutmuştur» diye söyleniyordu. «Üstünde de adres, isim falan yoksa kime ait olduğu da anlaşılmaz. Gördün mü olanları şimdi!»

Annem «Bu kötü düşünceleri bir tarafa bırak da şu mektubun gerisini oku» diyerek onu yatıştırmağa çalıştı.

Ayşegül tekrar okumağa başladı. Mektup çok uzundu. Kendisi de hayli ağır okuyordu. Amcam mektubunu şöyle bitiriyordu.

«Merhaba'ya benden selâm söyle. Hepinize sevgiler.

Amcan Ahmet»

Ben hemen «Merhaba da kim?» diye atıldım. Ayşegül, «Ben Merhaba diye birini tanımıyorum» diye cevap verdi.

Sonra birdenbire mektubu elinden atarak kapıya doğru koşmaya başladı.

«Nereye? Dur beni de bekle!» diyerek ben de arkasından seğirttim.

Ayşegül cevap vermek için arkasına bile dönmedi. Olanca hızıyla kömürlüğe doğru koşuyordu. Kapıdan içeri rüzgâr gibi girerek boş kutuları, kırık sandalyeleri oraya buraya fırlatmağa başladı.

Sonra süslü bir kafesi havaya kaldırarak «Merhaba işte burada» diye sevinçle bağırmağa başladı. Kafesin içinde bir papağan vardı.

Olanlardan pek bir şey anlıyamamıştım. «Peki Ahmet amca niçin bunu buraya koymuş» diye sordum.

«Zannederim» dedi. «Bunu geçen akşam gelirken doğum günümden önce görmiyeyim, sürpriz olsun diye içeri sokmayıp buraya sakladı. Sonra sabahleyin trene yetişme telâşı arasında bana vermeyi unuttu. Sonra da verdiğini sanarak bu mektubu yazdı.

«Peki» dedim. «Ya sen onun kömürlükte olduğunu nereden biliyordun?»

Ayşegül kurnazca gülerek «kulağımıza gelen ses ne diye bağırıyordu? Hatırladın mı?» dedi.

Şimdi herşey meydana çıkmıştı. Bundan üçümüz de çok memnun olmuştuk. Hele Ayşegül kümesteki kabını suyla doldurup önüne yiyecek bir şeyler koyunca Merhabanın keyfine diyecek yoktu. Karnını doyurunca «Merhaba, Merhaba» diyerek etrafını selâmlamağa başladı. Bir tek bu kelimeyi biliyordu.

Çok geçmeden ona bir sürü şey öğrettik. Artık «Merhaba» evimizin eğlencesi, neşe kaynağı olmuştu.

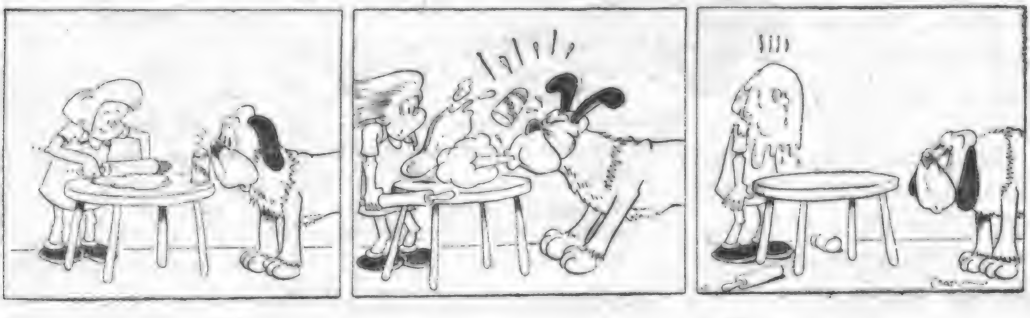

Yaklaşan Elmalar

Bu deneyin sonuçları sizi biraz hayrete düşürebilir. Fakat bunun nedeni, bilim bakımından kesin olarak açıklanabilmektedir.

İki elma alın. Bunları saplarından 50 cm. kadar uzunluğunda iki sicimle bağlayıp aralarında 2-3 cm. açıklık kalacak şekilde yanyana asın.

Şimdi elmalara iyice yaklaşıp bütün gücünüzle

(Devamı S. 42 de)

Sonbahar yapraklarından tablolar

Sonbaharda ağaçların kahverengi, sarı, kırmızı ve diğer çeşitli renklere bürünen yapraklarından faydalanarak hayli ilgi çekici tablolar yapabilirsiniz.

Çeşit çeşit ağaçların ayrı renk ve biçimdeki yaprakları tablonuzun istediğiniz güzelliğe erişmesini kolaylaştırır.

Örneğin, kızıl kahverengi iri bir çınar yaprağından ulu bir ağaç olabileceği gibi, meşe yapraklarından da daha küçük ağaçlar yapılabilir. Ağaç gövdelerini göstermek için iğne yapraklı ağaçların yapraklarını kullanabilirsiniz.

Ayrıca çeşitli yaprakları bir araya getirerek onlara bir anlam vermek sizin elinizde olan bir şey.

İnsan şekillerine gelince, bu da vücudun çeşitli kısımları için ayrı büyüklük ve biçimde yapraklar yapıştırılarak yapılabilir.

Sulu boya, kara kalem veya renkli kalemlerle oraya buraya çizilen birkaç çizgi, resimlerin eksik kısımlarını tamamlıyacağı gibi onlara canlılık da katar.

Sihirli Bakraç

EVVEL zaman içinde çok zengin bir adam vardı. Saray gibi bir evde oturur en pahalı kumaşlardan elbiseler giyer en iyi yiyecekleri yer, hiçbir iş yapmadan başkalarının sırtından geçinmeğe çalışırdı.

Bulunduğu çevrenin en zengini olan bu adam çok aç gözlüydü. Topraklarında çalışanlara ancak karınlarını doyuracak kadar para verirdi.

Bu zengin adamın evinin az ötesindeki bir kulübecikte fakir bir çiftçiyle karısı oturuyordu. Bunlar yıllarca bu aç gözlü zenginin tarlalarını ekip biçtikleri halde para biriktirip zengin olmak bir yana karınlarını bile güçlükle doyurabiliyorlardı.

Günün birinde karısı çiftçiye dedi ki:

— Elimizde avucumuzda bir tek kuruşumuz kalmadı. Bu gidişle ineği de satmak zorunda kalacağız.

İhtiyar adam, yanlış bir şey duyduğunu sanarak:

— İneği mi satacağız? diye tekrar sordu. Peki ama sütsüz ne yaparız sonra?

İyi yürekli kadın:

— Bilmiyorum. Yalnız geçinmek için para lâzım. Şu bizim yaşlı inek belki de evi bir iki ay geçindirecek para getirebilir.

İhtiyar çiftçinin gözleri yaşardı. Fakat ne olursa olsun bu işi yapmak zorundaydı.

— Pekalâ dedi. Hele sabah olsun, bir çaresine bakarız. Ertesi gün, erkenden ineği alıp pazarın yolunu tuttu. Karısı arkasından:

— Sakın ucuza satma, diye sesleniyordu.

Çiftçi kasabaya giden şoseye çıktı. Daha birkaç metre bile gitmeden acayip görünüşlü bir ihtiyara rasladı. İhtiyar çiftçiyi görünce hemen:

— Bu ineği kaça satıyorsun? diye sordu.

Çiftçi :

— İki yüz lira eder herhalde, dedi.

Yabancı, koltuğunun altından üç ayaklı bir bakraç çıkararak:

— Ona karşılık sana bunu veririm, dedi.

Bu teklif çiftçiyi çok şaşırttı:

— İyi ama, dedi. Bu eski, değersiz bir bakraç, benim işime yaramaz ki.

Daha bunlar adamın ağzından çıkar çıkmaz bakracın şöyle dediğini duydu:

— Beni al! Geri çevirme! Bir defa dene!

İhtiyar çiftçi ömründe ilk defa böyle bir şeyle karşılaşıyordu. Bunun sihirli bir şey olduğunu düşünerek bu alış verişe razı oldu.

Çiftçi evine dönerken karısına ne cevap vereceğini düşünüyordu... Eve döner dönmez de bakracı hemen samanlığa sakladı.

Karısı daha adamı görür görmez:

— İneği sattın mı? diye sordu.

Adam hiç sesini çıkarmadı. Yalnız başını salladı. Sonra eline bir fener alıp öne düştü ve kadını samanlığa götürdü. Kapıya geldiklerinde:

BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Soldan sağa :

1 — Gaziantep. 2 — Ab. 3 — Oh, Bebek. 4 — Ra, bora, oy. 5 — İn, Kore. 6 — Ulu, rom. 8 — Yaş, Rasim. 9 — Su. 10 — Rica, arı.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Orli. 2 — Ayhan, Raml. 4 — II, la. 5 — Bolu. 6 — Er, yas. 7 — Tabak, su. 8 — Ebe, or. 9 — Kore, mer. 10 — Yem.

— Yemliğe bak bakalım, dedi.

Kadın ortalıkta hiçbir şey göremeyince ilkin şaşırıp kaldı. İyice yaklaşıp da yemlikte eski bir bakraç bulunduğunu farkedince öfkesinden küplere bindi:

— İnşallah, ineği verip, bu hurdayı almadın? diye kızgın kızgın adamın yüzüne bakmaya başladı.

İhtiyar adam daha ağzını açarken bakraç konuşmağa başladı:

— Beni alın, iyice ovup parlatın, sonra da ocağın üstüne koyun.

Adam karısına dönerek:

— Gördün mü? Bu öyle senin sandığın gibi alelâde bir bakraç değil. Sihirli bir şey. Haydi biz de dediğini yapalım.

Hemen işe koyuldular. Ertesi sabah ihtiyar kadın bakracı ocağın üstüne yerleştirdi. Az sonra da bakraç:

— Hoplıya zıplıya uçar giderim! Hoplıya zıplıya uçar giderim! diye bağırmağa başladı.

İhtiyar kadın:

— Peki, nereye gidiyorsun, diye sorunca:

«Hoplıya zıplıya uçar giderim.»

«Ülkenin en zengin evine» diye cevap verdi.

Sonra da göz açıp kapayıncaya kadar ateşten atlayıp pencereden dışarı fırlaması bir oldu. Bakracın minicik ayaklar üstünde kıvrıla büküle koştuğunu görünce kadın katıla katıla gülmeye başladı.

Bu sırada zengin adamın mutfağındaki ahçı hayli dertliydi. Pişirdiği sütlâcın hepsini birden koyabileceği bir kap bulamıyordu. Mutfaktaki bütün tepsileri, tabakları yere indirmişti ama hepsi de küçük gelmişlerdi. Evin beyi sütlâcı çok sevdiğinden ayrı ayrı tabaklara bölünmesine razı olmaz hepsini birden görmek isterdi.

YAZININ HİKÂYESİ

- *Bu kitapta yazının bugünkü durumuna gelinceye kadar geçirdiği bütün safhaları bulacaksınız.*
- *Kâğıtla, kitapla ve matbaa ile ilgili bütün konuları bu kitap özet halinde gözleriniz önüne sermiş bulunmaktadır.*

YAZININ HİKÂYESİ

Sipariş adresi: (P.K. 1146 - İstanbul) Fiyatı: 3 Lira.

Ahçı, başını ellerinin arasına alarak:

— Şimdi ne yapacağım, diye kara kara düşünmeğe başladı. İşte tam bu sırada eski bakraç açık pencereden içeriye süzülerek masanın üstüne kondu:

— Bir de beni dene, dedi.

Ahçı:

— İyi bir fikir, diyerek sütlâcı bakraca boşalttı.

Bu defa bakraç:

— Hoplıya zıplıya uçar giderim, diye söylenmeğe başladı.

Ahçı hayli şaşırmıştı, daha:

— Nereye? niçin? demesine kalmadan bakraç yola koyuldu.

Öte yanda çiftçiyle karısı o gece aç acına nasıl yataklarını düşünüp duruyorlardı. Evde ağza konacak bir lokma bir şey kalmamıştı. Az sonra eski bakraç gelip masanın üstüne yerleşivermesin mi! Kadın bir türlü gözlerine inanamıyordu. Kocasını çağırdı. Sonra da güzelce karınlarını doyurdular. Sütlâç o kadar çoktu ki sabaha da kaldı.

Bakraç boşaldıktan sonra ihtiyar kadın onu tekrar ovup parlatarak ateşin üstüne oturttu. Çok geçmeden bakraç yine konuşmağa başladı ve minik ayaklar zengin adamın tahıl ambarının yolunu tuttu.

Bu sırada adamlar tarladan kalkan tahılı ambara yığıyorlardı. O yıl ürün öylesine bol olmuştu ki her taraf dolup taşmış, koyacak yer kalmamıştı. Adamlardan biri boş bakracı görünce:

— Şunu da dolduralım, dedi.

Fakat bu öyle kolay kolay dolacak gibi değildi. Fakir çiftçiye bir kış yetecek kadar buğday alınca tekrar gözden kayboldu.

Böylece bakraç bir eve gereken her şeyi bulup getirmeğe başlamıştı.

Bakraç bir gün de zengin adamın kasasına girip altın, gümüş dolarak döndü. İhtiyarlar pırıl pırıl altınları görünce, gözlerine inanamadılar... Bunlar kendilerini ömürlerinin sonuna kadar rahat rahat geçindirmeğe yeter de artardı bile.

Kadın sevinçle ihtiyar çiftçiye dönerek:

— Gerçekten son derece yerinde bir alışveriş yapmışsın dedi. Artık bundan böyle bize hiç bir şey getirmesine lüzum yok.

İhtiyarlar uzun yıllar rahat rahat yaşadılar. Fakat bu arada yine ellerinden geldiği kadar çalışmayı da ihmal etmediler.

Balık avlamanın garip şekilleri

YENİ Gine adasının kıyılarında ve bu adanın bir körfezi olan Papua'da yerliler kimbilir belki de dünyada uygulanmış ve halen uygulanmakta olan usullerin en garibiyle balık avlamaktadırlar. Bunların oltaları bildiğimiz örümcek ağlarından meydana gelir. Buna belki şaşacaksınız. Fakat bunlar dev örümceklerin ördüğü ağlardır. Bu ağların tek teli sicim kalınlığında olup bir adamın başından şapkasını uçuracak kadar kuvvetlidir.

ÖRÜMCEK AĞLARİYLE BALIK AVLAMA

Balık, yerlilerin besinlerinin başında gelmektedir. Bu harika ağlardan faydalanmayı da yüz yıllar öncesi bulmuşlardır. Bunun hayli ilgi çekici bir balık tutma yolu olduğu da herkes tarafından kabul edilmektedir.

Balıklar örümcek ağından yapılmış kepçe ağlarla yakalanmaktadır. Ağ lâzım olduğu zaman yerli hemen bir bambu çubuğunu iki ucundan tutup bir tenis raketi şeklinde büküverir. Sonra bunu örümceklerin bol olduğu bir çalılığa bırakır.

Geceleyin örümcek, ağını örmek için son derece uygun bir yer bulduğunu sanarak hemen işe koyulur. Böylece sabahleyin yerli yepyeni bir balık ağı kazanmış olur.

Ağın delikleri ağın her tarafında aynı irilikte değildir. Çemberin çevresine doğru genişlerler meselâ dış sıradakilerin irilikleri merkezdekilerin sekiz katıdır. Bu, koylardan veya mercan setlerinin meydana getirdiği gölcüklerden balık avlamak için kullanılan başlıca araçtır. Bir defasında yarım kilo kadar ağırlığında balıkları çekecek sağlamlıktadır.

Örümcek ağlarından, bundan başka, olta yemi olarak da faydalanılır. Ağlar toplanır ve nohut iriliğindeki tahta parçaları üzerine sarılır. Elde edilen minik topaklar ağaç kabuklarının liflerinden ve sarmaşıklardan örülmüş uzun olta iplerinin ucuna takılır. Sonra bunlar bildiğimiz oltalar gibi suya atılırlar. Gelen balık örümcek yumağını ısırınca artık kurtulmasına imkân yoktur. Ağ iplikleri balığın dişlerine iyice dolaşarak onu kıskıvrak yakalar ipin sarsıldığını gören balıkçı da balığı yukarı çeker.

Örümcek ağıyla avlanmanın insanı hayrete düşüren bir şekli de uçurtmalarla balık tutmadır. Burada da örümcek ağı yem ödevini görür. Yine bunlar upuzun iplerin uçlarına takılırlar ipler de bambu kamışından ve yapraklarından yapılmış büyük uçurtmalara bağlanılır. Rüzgârlı havalarda deniz üzerinde uçurulan bu uçurtmalar oltaları da beraberlerinde hayli açıklara sürüklerler. Çok geçmeden yem balıkları kendine çeker. Balıkçı, oltaya yakalanmış olan balığı da beraberinde getirir.

Bazı balıklar diğerlerini yakalamakta yem olarak kul-

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKTEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

lanılmaktadır. Fakat hiç birinden herhalde Remora denilen emici bir balıktan faydalanıldığı kadar ilgi çekici bir şekilde faydalanılamaz. Bunlar canlı olta ödevini görürler.

Bu balıkların başlarının üst kısmında yassı bir tekerleği andıran bir organları vardır. Bununla kendilerini, balina, köpekbalığı, deniz kaplumbağası gibi iri deniz hayvanlarının gövdelerine sıkıca tuttururlar. Böylece en ufak bir gayret sarfetmeden denizlerde dolaşmağa başlarlar. Bunların en çok sevdiği yer köpekbalığının damağıdır. Oraya yapışan bu davetsiz misafir ev sahibinin ağzına aldığı yiyeceklerle beslenir.

EMİCİ BİR BALIĞIN MARİFETLERİ

Kuzey Avustralya yerlileri ve Çinliler bu emici balığın bir defa yapıştığı yeri bırakmama özelliğinden büyük ölçüde faydalanmaktadırlar... Bunlar emici balıkla deniz kaplumbağası avlamaktadırlar.

Balıkçılar bir kaplumbağaya raslayıncaya kadar oltalarını, emici balıkları, kayığın dibindeki suyun içinde tutarlar. Sonra avlarına iyice yaklaşarak 60 m. kadar uzunluğunda ince hafif ve çok sağlam bir ipi emici balığın kuyruk kısmına bağlarlar. Sonra bunu kaplumbağaya doğru fırlatırlar. Remora kaplumbağaya yapıştıktan sonra ip yavaş yavaş çekilerek yakalanan hayvan kayığa alınır.

Bu çekme sırasında emicinin yerinden çıkmasına imkân yoktur. Dik olarak çekildiğinde kuvvet ne kadar fazla olursa Remoranın yakaladığı yeri tutma kuvveti de o kadar artar. Bunun da sebebi fizikte boşluk kanunlarına dayanmaktadır.

Emici balığı yakaladığı yerden çıkarmanın tek yolu, onu başından tutup usulca ileri doğru itmektir. Böylece emici organ hafifçe kayar ve bu arada içeriye hava girer.

Kostarikalılar çevrelerindeki sularda yaşıyan 75 kilo kadar ağırlığındaki saldırgan bir balığı son derece tehlikeli bir usulle avlarlar.

MIZRAKLA BALIK AVLAMA

Balıkçı ilkin nehrin kenarındaki bir ağaca tırmanır ve bir balık sürüsü geçinceye kadar orada bekler. Balıklar görününce mızrağını sol eline alır alt dallardan birine inerek ayaklariyle dengesini sağlamağa çalışarak hazır duruma geçer. Sonra nişan alarak mızrağı kocaman balığın sırtına fırlatır. Eğer isabet ettiremezse hayli kötü bir duruma düşebilir. Balık havaya sıçrar ve ağaca çarparak adamın dengesinin bozulmasına sebep olabilir. Bu da talihsiz balıkçının saldırgan balıklara yem olması demektir.

Antil adaları yerlilerinin kırlangıç balığını yakalama usulünden daha tembelce bir balık tutma yolu da düşünülemez. Kırlangıç balıkları da tıpkı pervaneler gibi karanlıkta ateş gördükleri yere doğru giderler. Onların bu özelliğinden faydalanmasını bilen Karayipli balıkçılar kayıklarının yanlarından uzattıkları direklere balık ağları gererler. Sonra da kayığın içinde bir ışık yakarlar. Balıklar o tarafa doğru uçarlarken kendilerini bekliyen ağların içine düşerler. Balık-

çıların gördüğü bütün iş ağları toplamaktan ibarettir.

KARABATAKLARIN AVCILIKLARI

Nasıl atmacalar diğer kuşları avlamak için terbiye edilirlerse karabatak denilen

deniz kuşları da terbiye edilerek kendilerinden balık avlamada faydalanılır.

Doğu Asyalılar bu kuşları yüz yıllardan beri bu işte kullanmaktadırlar.

Karabatak insana çok çabuk alışan bir hayvandır. Çin, Japonya ve Malayada pek çok kimse karabatakların avladığı balıklarla geçinmektedirler. Hattâ öyle ki bazan bunları satarak para bile kazanmaktadırlar.

Karabatakla balık avına daima geceleyin, sampan denilen yelkenlilerle çıkılır. Bir adam kuşu küpeştede tutar. Alev alev yanan mangallar ortalığı aydınlatarak balıkları kayıklara doğru çeker. Bunlar aynı zamanda gürültüyle ürkütülerek avlanma sahasına doğru yöneltilirler. Balıkçılar karabatakları iki elleriyle tutarak kayığın kenarından denize sarkıtırlar. Hayvanlar gagaları balık dolunca kayığa alınırlar. Gagaları boşaltıldıktan sonra da tekrar suya indirilirler.

İyi terbiye edilmiş bir kuş bir gecede elli balık avlıyabilir. Yüzün üstünde avladıkları da olur.

Her Karabatak kendi sahibini bilir. Yarım düzine Karabatak da sahibini rahat rahat geçindirebilir.

Yeryüzünün diğer bölgelerinde iri balıkların avlanmasında terbiye edilmiş su samurlarından faydalanılır... Bunlar aynı zamanda balık sürülerini ağlara doğru kovalıyarak da balıkçılara büyük bir yardımda bulunurlar.

ON KASIM

Bayrak yarıya çekilmiş,
Atatürk'üm öldü diye.
En son yaprak da dökülmüş
Atatürk'üm öldü diye.

Sürü yas tutmuş ovada,
Kuşlar susmuşlar yuvada,
Rüzgâr esmez olmuş dağda
Atatürk'üm öldü diye.

Irmaklar yaslı çağlamış;
Ağaçlar sessiz ağlamış;
Vatan karalar bağlamış;
Atatürk'üm öldü diye.

Mehmet Necati ÖNGAY

★

YAKLAŞAN ELMALAR

(Baştarafı S. 37 de)

aralarına üfleyin. Bunların birbirlerinden uzaklaşacağını sanıyordunuz değil mi? İşin garibi bunun tam tersi olur. Ayrılacaklarına yaklaşırlar. Bunun sebebi nedir?

Bundan aşağı yukarı 200 yıl önce İsviçreli bilgin Daniel Bernoulli şu fizik kanununu ortaya koydu: Havanın hızı arttıkça, basıncı azalır. Elmaların arasına üflediğinizde bu kısımdaki hava basıncını düşürmüş oldunuz. Elmaların diğer yüzlerindeki basınç aynı kalır. Bu yüzden elmalar basıncı azalan kısma yöneleceklerinden birbirlerine yaklaşmış olurlar.

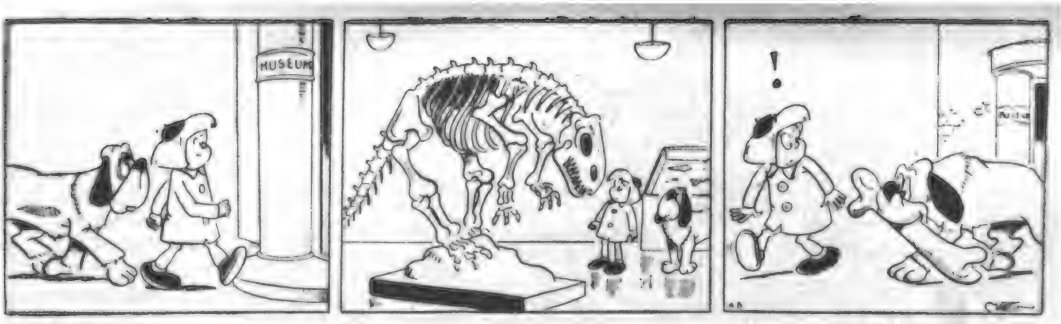

GÜLELİM

— Şu adamı görüyor musun? O kadar tembel ki iki saatten beri hiçbir iş yapmıyor.

— Peki, nereden biliyorsun?

— İki saatten beri onu gözetlemekle meşguldüm de.

★

Falcı — 40 yaşına gelinceye kadar pek çok sıkıntı ve sefalet çekeceksiniz.

Fal baktıran (ümitle) — Peki, ya ondan sonra?

Falcı — Ondan sonra açlık ve parasızlığa alışacaksınız.

Öğretmen — Ahmet, söyle bakalım fille pire arasında ne fark vardır?

Ahmet — Öğretmenim, filin piresi olur ama pirenin fili olmaz.

★

Müdür — Güçlü kuvvetli bir adamsın. Herkes ikişer çuval taşırken sen böyle bir tek çuvalla sallana sallana gelmeğe utanmıyor musun!

İşçi — Onlar çok tembel. Benim gibi iki defa gidip gelmeyi göze alamıyorlar.

Ünlü Amerikan yazarı Mark Twain bir gün ödünç bir kitap almak için çok zengin bir kütüphanesi olan komşusuna gider. Adam, istediği kitabı alabileceğini söyledikten sonra, «Ama» der, «benim âdetimdir, kitaplarımı evden dışarı çıkarmam. Ancak burada okuyabilirsin.»

Ertesi gün aynı komşu Mark Twain'den çimen biçme makinasını istemiye gelir.

Mark Twain, «Hay hay, dostum» der, «al malın gibi kullan. Yalnız son günlerde aldığım bir karara göre makinanın bahçemden dışarı çıkmaması gerekiyor.»

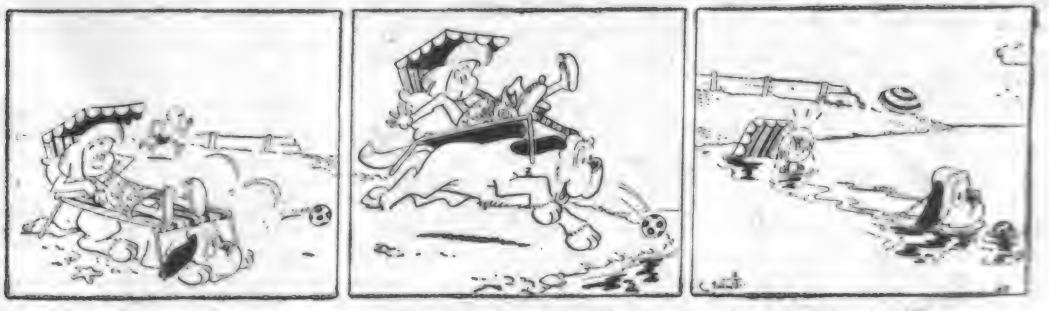

Vakitsiz öten horoz

HASAN dayının çiftliğindeki genç horoz Kukuriku, yaşlı horoz Kırmızı İbiğe şöyle diyordu:

«Bu hayli kolay bir işe benziyor. Her sabah yalnız bir defa ötüp herkesi uyandıracağım. Hepsi bu kadar değil mi?»

Yaşlısı, «Tamam» dedi. «Fakat tam vaktinde ötmen gerekiyor. Tam şafak sökünce. Ne daha önce ne de daha sonra.»

Kukuriku «Tabii, tabii» dedi. «Güneşi görür görmez, Kuku-ri-ku diye bağıracağım. Öyle değil mi? Bundan kolay ne var?»

Kırmızı İbik başını iki yana sallıyarak, «Ama yine de ilkin başında ben bulunsam iyi olacak. Sana bu işin nasıl yapılacağını göstermem gerek. Genç horozlar önceleri biraz şaşırırlar da.»

Kukuriku böbürlene böbürlene «Yok canım» dedi. «Hiç ben şaşırır mıyım? Tam zamanında öteceğim. Bunu sen de göreceksin ya!»

Sabahları şafağın söktüğünü insanlara haber veren Kırmızı İbik, her geçen günün kuvvetinden bir şeyler alıp götürdüğünü çok iyi biliyordu. Artık erken kalkmak taşınmaz bir yük halini almıştı. Her şeye rağmen böyle önemli bir görevin de gerektiği gibi yapılmasını isterdi. Ah şu gençler, biraz da büyüklerin, hayatta görgüleri fazla olanların sözlerini dinleseydiler ne olurdu sanki!

Gece oldu. Her tarafa karanlık çöktü. Kırmızı İbik yaşlı vücudunu dinlendirmek için başını bir kanadının altına soktu. Kukuriku, «Tamam ihtiyar dostum» dedi. «Sen dinlenmene bak. Ben nöbet tutarım.»

Öteki şaşırmıştı.

«Yani bütün gece hiç uyumıyacak mısın?» diye hayretle sordu.

Kukuriku «Artık şafağı kaçırmama imkân yok» diye böbürlendi. «Sen rahatına bak. İyice uyu. Güneş doğar doğmaz seni de kaldırırım.»

Kırmızı İbik başını iki yana sallıyarak, içinden «Bütün gece uykusuz kalmak ne demek? Sabahleyin herkesi uykusundan uyandırmak bir yana kendisinin ayakta duracak hali kalmaz» diye düşündü. Fakat ağzını açıp bir şey söylemedi. Az sonra da derin bir uykuya daldı.

Gece yarısına doğru silkinerek uyandı. Kukuriku ötüyordu!

Kırmızı İbik, «Ne var?» diye sordu.

Kukuriku... «Ne olacak. Baksana şafak söktü» diye cevap verdi. Kanadıyla uzaklarda ince bir çizgi şeklinde görülen aydınlığı işaret ederek «Ku-kuu-ri kuu» diye olanca gücüyle bağırdı.

Kırmızı İbik hemen, «Aman sus» diye atıldı. «O görülen aydınlık şafak olamaz. Bir defa gösterdiğin taraf batı, doğu değil. Sonra bir şey daha var. Bugün bayram, kasabada fener alayı yapıyorlar.»

Kukuriku, «Ya, öyle mi? Demek yanılmışım. Haydi sen yine uyumana bak» dedi.

Kırmızı İbik tekrar göğüs geçirerek başını kanatlarının arasına soktu.

Henüz dalmıştı ki Kukuriku yine ötmeğe başladı. Bu defa da arkadaşını dürterek

şöyle diyordu, «Bak, bak! Güneş doğuyor! Kuk-ku-ri-kuu.»

Kırmızı İbik, «Aman sus» diye yerinden fırladı. «Ne yapıyorsun? Baksana o güneş değil Ay. Biz horozlar Ay'ı görünce ötmeyiz. O işi köpek kardeşlere bıraktık.»

Kukuriku, «Peki öyleyse, özür dilerim» diyerek başını önüne eğdi. «Zannederim çok heyecanlıyım da onun için böyle bir yanlışlık yaptım malûm ya yeni bir göreve başlıyorum.»

Kırmızı İbik «Horoz hummasına tutulmuşsun. Çok sabırsızsın. Biraz sakin ol kendine gel. Bu gidişle Hasan dayı senden iyi bir çorba yapar.»

Genç horoz, «Dikkatli olmağa çalışacağım» dedi.

Fakat daha saat üç olmadan tekrar ötmeğe başlamasın mı? «Kuk-kuri-kuu...»

Hemen Kırmızı İbik genç horozun kanadına yapıştı. «Dur, dur yine yanıldın, gördüğün hava alanındaki projektörlerin ışığı.»

Saat dört olunca Kukuriku, «Kuk-ku-ri-ku...» diye ötmeğe başladı. Yaşlı horoz yine daha vaktin gelmediğini söyliyerek onu susturdu.

Nihayet saat beşe doğru güneşin ilk ışıkları dağların arkasından belirmeğe başladı. Her taraf altın rengine bürünmüştü. Artık çiftlikte kilerin kalkıp işlerine başlama vakti gelmişti.

Kırmızı İbik esnedi, gerindi, etrafına şöyle bir bakınıp hemen bütün gücünü toplıyarak «Kuk-ku-ri-ku» diye uzun uzun öttü. Susunca da bunun artık kendi görevi olmadığını hatırladı. Dönüp Kukurikuya baktı. Genç horoz derin bir uykudaydı. Bir iki kere gagaladığı halde uyandıramayınca, «Zavallıcık» dedi. «Çok yorulmuş, herhalde bu iş gene bana düşüyor.» Sonra, «Kuk-ku-ri ku, kuk-ku-ri-kuu» diyerek herkesi uyandırmak için uzun uzun öttü. Gürültüden en geç uyanan genç horoz oldu. Neredeyim? diyerek şaşkın şaşkın etrafına bakınmağa başladı. Sonra iyice aklı başına geldi. «Evet, güneş doğuyor tam ötme vakti» diyerek ağzını açtı. Kırmızı İbik bu defa da atılarak, «Dur» dedi. «Artık çok geç. O işi senin yerine bu günlük ben yaptım... Baksana güneş iyice yükseldi.»

Kukuriku esnerken, bir yandan da teşekkür etmeğe çalışıyordu. Sonra üzgün üzgün şöyle söylendi:

«Sen yardım etmezsen ben bu işi beceremiyeceğim galiba. Bana ne yapacağımı öğretir misin.»

Bunun üzerine Kırmızı İbik, «İşte böyle ol» dedi. «Öğretmek de söz mü? Seve seve yaparım bu işi.»

Yaşlı horoz genç arkadaşının çok akıllı olduğunu anlamıştı. İçinden «Buna bütün bildiklerimi, yıllarca edindiğim görgüleri öğretirsem çiftliğe gerçekten son derece yararlı bir horoz kazandırmış olurum. Biz yaşlıların sözlerini dinlemek her zaman için fayda sağlar. Onun kuvvetiyle benim tecrübelerim birleşince bu çiftlikteki işlerin aksamasına imkân var mı?»

Bunları Biliyor muydunuz?

Sonbaharda yapraklar niçin sararır?

Yapraklara yeşil rengi, yaprak hücrelerindeki klorofil denilen madde vermektedir. Kışın yapraklarını döken ağaçlarda, güz gelince bu madde azalır. Böylece bütün yaz boyunca yaprak hücreleri içinde oldukları halde göze görünmiyen sarı boya maddeleri karotin ve ksantofil hâkim duruma geçerler. Bu iki boya maddesinin hücrelerdeki azlık veya çokluğuna göre yaprakların rengi de sarıdan turuncu, hattâ kırmızıya kadar değişir. Bazı ağaçların yaprakları da sonbaharda kahverengi olur. Bu da yaprak hücrelerindeki tanen denilen maddenin fazlalığından ileri gelmektedir.

Kaymak niçin sütün üstüne çıkar?

Kaymak, minik yağ billûrcuklarının bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Yağ, sütten hafif olduğundan süt çalkalanmadan kendi haline bırakılırsa yağ topakçıkları yüzeye çıkarak kaymak tabakasını meydana getirir.

Yıldızlar gündüzün nerededir?

Yıldızlar gündüzün de geceleyin onları gördüğümüz yerdedirler. Yalnız güneş ışığı fazla olduğundan, onları görmemize engel olur. Eğer güneşin üstüne bir örtü çekilerek gündüzün de ortalık karartılabilseydi o zaman yıldızları görmek mümkün olabilirdi.

Hava ister kapalı, ister açık, vakit ister gece ister gündüz olsun, yıldızlar hep gökyüzünde ve her zamanki gibi parıldamaktadırlar.

Hayvanlar Dünyasından

Hayvanlar konuşurlar mı?

Yeryüzünde kelime ve cümlelerle konuşan tek varlık insandır. Bu arada, özel işaretler yoluyla birçok hayvanların birbirleriyle anlaştıkları da bir gerçektir. Meselâ sığırcık kuşu bir düşmanla karşılaştığında özel bir alârm

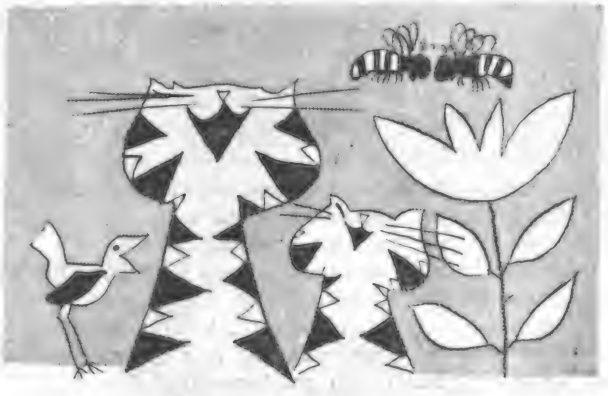

bağırışıyla tehlikeyi diğer kuş kardeşlerine de bildirir.

Ana kedinin yavrularını yanına çağırırken miyavlayışı her zamankinden bambaşkadır. Atlar ise kişniyerek birbirlerini selâmlarlar.

Erkek çekirgeler testere dişi gibi girintili çıkıntılı kanatlarını birbirine sürterek çıkardıkları sesle dişilerin dikkatini çekerler. Birçok kuşların da öterek birbirleriyle anlaştıkları herkesin bildiği bir gerçektir. Arıların bir çeşit sessiz işaret dili vardır. Bunu bir Alman profesörü bulmuştur. Bir arının bazan kovana girip heyecanlı ufak bir dans gösterisi yapması bilginin dikkatini çekmiş ve devamlı gözlemleri sonunda bunlar arasında sessiz bir işaret dili olduğunu ortaya koymuştur. Bu arının dansını ötekiler büyük bir ilgiyle seyrettikten sonra dans eden kovandan çıkıp hızla keşfettiği çiçek tarlasına gider. Az sonra kovandan çıkan arılar da hiç güçlük çekmeden orayı bulabilirler.

Profesör bu dansları dikkatle incelemiştir. Sağa, sola dönüşlerin hafif hafif sıçrayışların ayrı ayrı anlamları vardır. Böylece dans eden arı çiçeklerden balözü toplanılacak yeri tarif etmektedir.

Gözlemleri sonunda bilgin bu işaret dilini öyle iyi öğrenmiştir ki bir dansı seyrettikten sonra kendisi de arının keşfettiği çiçek tarlasını eliyle koymuş gibi bulabilmektedir.

Balıklar nasıl yüzer?

Balıklar kuyruklarındaki kuvvetli kaslarının yardımiyle yüzerler. Balık yüzebilmek için kuyruğunu sağa sola doğru oynatır. Kuyruğun yanlara yaptığı bu basınç suyu geriye doğru iter. İşte bu da, balığa öne doğru bir hareket verir.

Balıklar yüzerken diğer yüzgeçlerini kullanmazlar mı? Bu soruyu hayır diye cevaplandırabiliriz. Çünkü balıklar öbür yüzgeçlerini başka işlerde kullanırlar.

Meselâ çoğunda bunlar dümen ve denge aracı ödevini görürler.

Geceleyin avlanmağa çıkanlar da bunlardan duyarga olarak faydalanırlar.

Köpekbalıklarının üstünde asalak olarak yaşıyan bir balığın yüzgeçlerinden biri vantuz şeklindedir. Bununla köpekbalıklarının vücuduna tutunur ve onunla birlikte dolaşmağa başlar. Köpekbalığının ağzından düşen yiyecek kırıntıları da yine bu vantuz şeklindeki yüzgeç tarafından yutulur. Kırlangıçbalığının yüzgeçleri de hayvanın sudan dışarıya çıkıp havada yükselmesini sağlarlar.

Hayvanlar da insanlar kadar yaşar mı?

Birçok hayvanların ömrü çok kısadır. Fakat hayvanlar âleminde insanlardan daha çok yaşıyanlar da vardır. Meselâ kaplumbağaların 150 yıl kadar yaşadıkları bilinmektedir. Filler insanların ihtiyarladıkları yaşlarda yaşlanırlar. Çoğu altmış beş yetmiş yıl yaşarlar.

Kedi ve köpekler on yaşına basınca artık ihtiyar sayılırlar. Ömürleri on yıldan biraz uzuncadır. Bir böcek türü - on yedi yıllık çekirge - yeryüzüne çıkmadan önce on yedi yıl toprak altında kalır ve çıktıktan sonra da ancak birkaç hafta yaşar.

Yılan nasıl hareket eder ?

Hiç karnınızın üstünde sürünerek yürümeğe çalıştınız mı? Öyleyse bunun hayli güç bir iş olduğunu üstelik, bu şekilde çok ağır yol alınacağını da bilirsiniz. Aklınıza şöyle bir soru gelebilir: Peki öyleyse yılanlar nasıl toprak üstünde âdeta kayarcasına hızlı hızlı gidebiliyorlar?

Yılanların vücudu bu kayma hareketini sağlıyacak şekilde, oynak ve kolay bükülebilir bir yapıdadır. Yılanın omurga kemiğinde omurların sayısı çok olduğu gibi birbirlerine de oynıyan eklemlerle bağlanmışlardır.

Hayvanın upuzun gövdesinin karın kısmı kare şeklinde pullarla örtülüdür. İşte yılanın ayakları bunlardır. Hareket sırasında, bunlar kaslar sayesinde dikleşirler, dış kenarları toprağın girinti ve çıkıntılarına gayet iyi uyarlar. Sonra kaburga kemiklerindeki kaslar çalışmaya başlıyarak bu pulları tekrar eski haline getirdikleri zaman vücut hafifçe ileri atılmış olur. Bu hareket önden arkaya doğru ve daima tekrarlandığından hayvan sürünerek ilerlemiş olur.

Yılan hareket ederken vücudunu yerden kaldırmaz yalnız iki tarafa kıvrıla kıvrıla ilerler. Yılanın yol alabilmesi için karnının altındaki pulların tutunacağı girinti ve çıkıntının bulunması gerekmektedir. Bunun için yılan cam gibi kaygan ve düz yüzeylerde yürüyemez.

Develer suyu nerelerde depo ederler?

Çöllerde develer iki veya üç hafta kuru şeyler yiyerek hiç su içmeden dolaşabilirler. Bu sürenin sonunda iyice susamış olan deve, kocaman bir depoyu dolduracak kadar su içer. Halk arasında develerin suyu hörgüçlerinde sakladığı fikri yaygındır. Bilginler yaptıkları incelemeler sonunda hörgüçte su değil de yağ depo edildiğini ortaya koymuşlardır. Deve, çölde yiyecek bulamadığı zaman hörgücündeki yağı harcar.

Öyleyse deve o kadar uzun bir zaman su içmeden nasıl yaşıyabilir? Bilginler bunun da cevabını şöyle veriyorlar. Deve suyu vücudunun her tarafında, etinde, kanında, derisinde, kaslarının içinde saklar. Suyu kullandıkça vücudu zayıflar, âdeta kurur. Diğer hayvanlar bu şekilde su kaybına uğrarlarsa hastalanırlar. Fakat deveye bir şey olmaz. Zaten o, ötekiler gibi az su içmez bir defasında küpler dolusu suyu midesine indirir.

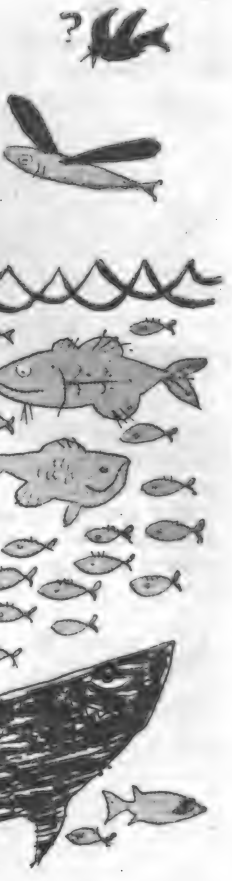

Meraklı Bilgiler

Hayat kurtaran bir yanlışlık

DEMİR eliyle bahçe kapısının kocaman direği üzerindeki sarmaşıklar arasında yarı gizlenmiş numarayı göstererek, «İşte geldik, 39 numaralı ev burası» dedi.

Gül başını salladı ve kapıyı açtı. İkisi birden bahçeye girip eve doğru yürümeğe başladılar.

Annelerinin arkadaşı Fatma teyze, çocukların eline bir pusula verip istasyon caddesindeki 39 numaralı eve götürmelerini rica etmişti. Fatma teyze çocuklara pusulada son derece önemli bir haber yazılı olduğunu söyledikten sonra kâğıdı mutlaka Ahmet beyin eline vermelerini sıkı sıkı tembihlemişti.

Geldikleri yer, civardaki evlerden hayli uzakta, bahçe içinde güzel bir yapıydı. Kapının zilini çalıp beklemeğe başladılar. Zil sesi içerde yankılar yaparak kesildi. Aradan birkaç dakika geçtiği halde kapıyı açan olmadı.

Bu defa kapıya Demir eliyle kuvvetli kuvvetli vurdu ama yine gelen giden olmadı. Bunun üzerine çocuk, «Bir defa daha şu zili deneyeyim» deyip parmağını uzun bir süre düğme üstünde tutup zili devamlı olarak çaldı. Yine içerde hiç bir hareket olmayınca çocuklar evde kimsenin bulunmadığına karar verdiler.

Gül, «Peki şimdi bu pusulayı ne yapacağız? Tekrar Fatma teyzeye mi götüreceğiz» diye sordu.

Ağabeyisi, «yok canım» dedi, «kapının altından içeri atarız. Ahmet bey eve geldiğinde alır okur. Belki de çarşıya çıkmıştır. Hemen dönüverir.»

Gül daha iyi bir çare düşünemediğinden hemen ağabeyisinin fikrini kabul etti.

Çocuklar kâğıdı kapının altından içeri soktuktan sonra verdikleri sözü yerine getirdiklerinden âdeta üstlerinden büyük bir yük kalkmış gibi hafifliyerek bahçe kapısının yolunu tuttular.

Bahçeden dışarı çıktıktan sonra kapıyı kapatırken Demirin gözüne bir şey ilişti ve hayretinden olduğu yerde donakaldı. Eliyle direği boydan boya kaplamış olan sarmaşık yapraklarını numaranın üstünden kaldırarak kendisine bile yabancı gelen bir sesl «Baksana» dedi, «yanlış yere gelmişiz. Burası 30 numara. Sıfırın yarısı yapraklar altında kaldığından biz onu 9 sanmışız.»

İkisi de ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Çaresizlik içinde birbirlerine bakışıp duruyorlardı. Gül bir ara «Fatma teyze de mektubun Ahmet amca için çok önemli olduğunu söylemişti» diye mırıldandı.

Demir âni bir kararla bahçe kapısını açarak, «gel» dedi, «belki de bu büyük yanlışlığı düzeltmenin bir yolunu bulabiliriz.

Sonra kız kardeşine aklında tasarladığı planı açıklamağa girişti: «Az önce üst kattaki pencerelerden birinin açık olduğu gözüme ilişmişti. Duvarın dibindeki şu ağaca tırmanıp oradan da pencereye geçmesi kolay. Böylece girip içerden mektubu alırım.»

Gül, «Ama bu yaptığın hırsızlık olmaz mı?» diye ağabeyisinin fikrini kabul etmedi.

Çocuk hemen, «Çok saçma» diye atıldı. «Ben içeriye bir şey çalmağa girmiyorum ki, girmemle çıkmam bir olacak. Böylece büyük bir yanlışlığın önüne geçeceğiz. Ağaçlar evin önünü örtüyor, sokaktan geçenler bizi görmez. Haydi bana biraz yardım et de şu ağaca tırmanayım. Birisi gelirse bana haber vermeyi de unutma.»

Çocuk ağaca çıktı, pencere hizasına gelince pervaza tutunarak kendisini yukarı çekti. Ayakları yere değince kendisini dar bir koridorda buldu. Buradan bir salona geçiliyordu. Salonun ucundaki kapının önünde az önce attıkları kâğıt duruyordu. Ayaklarının ucuna basa basa kapıya doğru gitmeğe başladı. Tam kâğıdı eğilip alacağı sırada salonun iki yanındaki kapıları kapalı odalardan birinden, «Oo-oooh!» diye derinden bir ses geldi kulağına.

Demir olduğu yerde donakaldı. Kalbi çatlıyacakmış

gibi atmağa başlamıştı. Evde kimse olmadığından emindi fakat yanılmasına da imkân yoktu. İniltiyi kesin olarak duymuştu.

Bir ara aklına olanca hızıyla koşarak kaçmak geldi ama gelen ses çocukta birisinin tehlikede olduğu sanısını uyandırmıştı.

İçerden birisi yere vuruyormuş gibi boğuk bir gürültü geliyordu.

Parmakları titriye titriye kapı tokmağını döndürdü ve kapıyı hafifçe aralayıp içeri bir göz attı.

Odanın duvarları boydan boya içleri kitap dolu dolaplarla kaplıydı. Yan tarafta bütün çekmeceleri açılmış, üstünde kâğıtlar, kitaplar karma karışık edilmiş bir masa vardı. Halının üstüne düşmüş olan kâğıtlara gözü ilişti, bu arada ağzı, elleri, ayakları bağlanmış bir adamın boylu boyunca yerde yattığını görünce şaşırıp kaldı.

Çocuk çok korkmuştu ama onu böyle bırakıp gidemiyordu. Bir şeyler yapması gerektiğini düşünerek adama yaklaştı. Ağzındaki bağı çözdü. Kır saçlı adam dudaklarını yalıyarak soluk soluğa,

«Hırsızlar, polise telefon et» diyebildi.

Demir'in şakakları çatlıyacakmış gibi zonklamağa başlamıştı. Çılgın gibi etrafına bakınarak telefonu bulmağa çalışıyordu.

Yerde yatan ihtiyar bütün gücünü toplıyarak fısıltıyı andıran bir sesle «Evde telefon yok, koş sokağın sonundaki telefon kulübesine. Oradan polise telefon et. Şimdi beni çözmeyi bırak. Hırsızlar az önce çıkıp gittiler. Belki de onları yakalıyabilirler» dedi.

Demir ilkin ön kapıya seğirtti. Yerden pusulayı alarak geri döndü, İçeri girdiği pencerenin aşağısında kendisini sabırsızlıkla bekliyen kardeşine seslendi.

«Gül beni iyi dinle. Dediklerimi hemen yerine getirmelisin. Bu eve hırsızlar girmiş ev sahibinin elini kolunu bağlayıp evi soymuşlar. Şimdi köşe başındaki telefon kulübesine koş polise haber ver. Şu mektubu da al dönüşte 39 numaraya bırakırsın.»

Kız hiçbir şey sormadan koşarak uzaklaştı, kendisi de ihtiyar adama yardım etmek için tekrar odaya döndü. Adamın elini ayağını çözerek kolonyayla şakaklarını, bileklerini ovdu. İhtiyar artık iyice kendisine gelmişti. Çocuğa o gün başına gelenleri uzun uzun anlattı. Adam yukarı katta öğle uykusu uyurken aşağıda bazı tıkırtılar duymuş, o gün evde kendisinden başka kimse olmadığından etrafı araştırmağa çıkmış, ve birkaç kişinin aşağıdaki dolapları karıştırdığını görmüş. Adamlar üstüne saldırıp elini kolunu bağlamışlar.

Bu arada kapıda bir polis arabası durdu. Ev sahibi polislere durumu şöyle anlattı. «Evdeki hizmetçilere bugün izin vermiştim. Eğer bu delikanlı olmasaydı burada tâ yarın sabaha kadar eli kolu bağlı ağzı tıkalı yatacaktım. Hırsızlar masamın gözünde duran son derece değerli pul koleksiyonumu alıp götürdüler. Kendilerini size tarif edeyim. Onlar evden çıkalı daha yarım saat bile olmadı.»

Polisler derhal harekete geçtiler ve adamları istasyonda tren beklerken yakaladılar. Onlar aradan 4-5 mu öğreneceğini ummadıklarından ortalıkta hiç çekinmeden dolaşıyorlardı.

Değerli koleksiyon ve kasadan aldıkları toplu para olduğu gibi kendilerinden geri alındı.

Ev sahibi koleksiyonuna tekrar kavuştuğu için pek çok sevinmişti. Hırsızların elinden kurtarılan paranın yarısiyle bankada çocuklara bir hesap açtırdı.

İki kardeşin yanlış numaralı eve girmeleri böylece tatlı bir sonuca bağlanmıştı.

BİR SENFONİ ORKESTRASINDA KAÇ MÜZİK ALETİ VARDIR?

Büyük senfoni orkestraları senfonilerden başka şeyler de çaldığından bunlara senfoni orkestrası yerine konser orkestrası demek daha yerinde olur. Bir konser orkestrasındaki müzisyenlerin sayısı çalınan parçaya ve bunun kaç saz için yazılmış olmasına bağlıdır. Bu yüzden konser orkestralarındaki müzisyenlerin sayısı 8-100 kişi arasında değişir.

Bir orkestradaki müzik aletlerinin yerleri de kesin olarak tesbit edilmemiştir. Yalnız herkes duyabilsin diye yumuşak sesli çalgılar öne, kuvvetli sesler de daha geriye konulmaktadır.

Büyük konser orkestralarında başlıca dört grup müzik aleti vardır: Yaylı sazlar, madeni sazlar, nefesli sazlar ve vuruşlu sazlar.

Yaylı sazlar, ön sıranın iki yanında yer alır. Ortada nefesli sazlar bulunur. Bunların arkasında madeni sazlar vardır. Yüzünüz orkestraya dönük olarak durduğunuzda sağınızda en arkada da vuruşlu sazlar yer almıştır.

10 Kasım ve Kardeşlerimizden Gelen Yazılar

10 KASIM

Yine büründü dünya hüzne,
Atam anıldı bugün de,
Yenilendi acımız
Saat dokuzu beş geçe.

Sema Ülküatam

★

En yaslı günüm bugün,
Ata'nın öldüğü gün
Ey! yüce kahraman ey!
Bu yurdu sen kurtardın
Düşmanların elinden.
Seni anıyoruz biz hepimiz
Bu yurd senden armağan
Hepimize...

Nur Çağlar

★

ATATÜRK

Savaşlarınla,
İnkılâplarınla,
Kurtardığın bu vatanla,
Unutulmazsın AZİZ ATATÜRK...

Berin Şentürk

★

Akşam rüyamda gördüm Atamı,
Gözleri denizler gibi mavi,
Saçları altın gibi parlak,
Bakışları kartal gibi,
Kaşları kalem gibi,
Gülümsüyordu bana.

Emine Özyılmaz

10 KASIM

Her On Kasımda bayrak yarıya
inmiş «ATA» sına selâm durur.
Her Türk çocuğu «ATA» nın
çocukları olmakla duyar gurur,
Bu yurdu düşmandan kurtarıp
bizlere emanet eden ATA
Sen rahat uyu Anıtkabirde
Ankarada...

Mustafa Demirhan

★

10 Kasım'lar gelince bütün
Türkiye siyaha bürünür.
Bayraklar inerler yarıya.
10 Kasım'lar gelince Atam.

İrfan Asil

★

Üzgün, kederli bir gün bu
Atatürk'ün öldüğü gün bu.

Reşit Ergener

Pırasa çorbası nasıl yapılır?

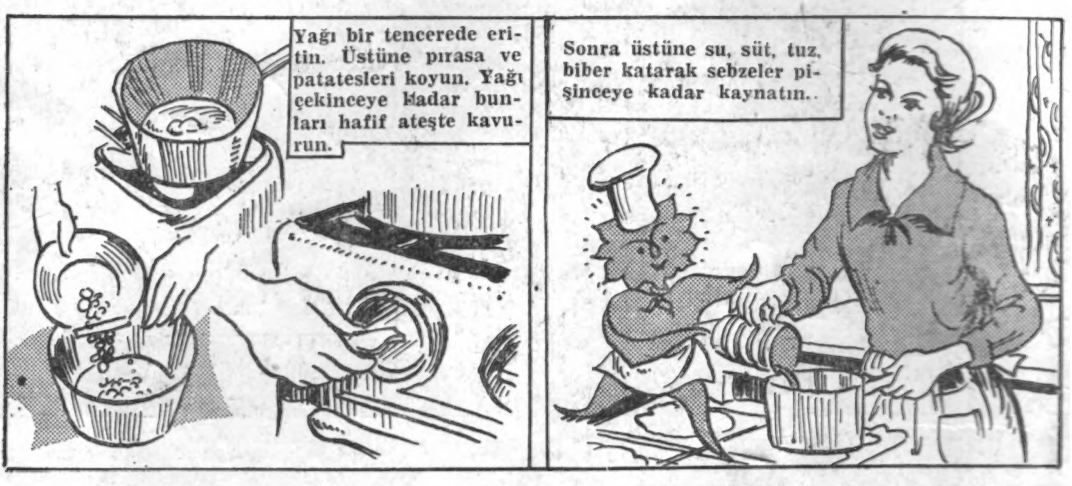

ALEV le ATEŞ

ÇİZEN MİSTİK

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.